

Universitat Rovira i Virgili

Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia

Tarragona

ENSENYAMENT DE MESTRES

GRAU D'EDUCACIÓ INFANTIL

TREBALL DE FI DE GRAU

LES TRADICIONS A L'ESCOLA: LA FESTA DEL RENAIXEMENT DE TORTOSA

Nom i cognoms : **Anna Lluís Chavarria**

Tutora de la facultat: **Enriqueta Barniol Terricabras**

Data d'entrega: **31 de maig de 2022**

Curs: **2021/22**

RESUM

Repiquen els tambors, sonen les dolçaines, volen ben alt les banderes, reobren les tavernes, tornen els soldats, surten al balcó tots els domassos: la ciutat de Tortosa ja està preparada per reviure la Festa del Renaixement. Però, i tu estimat lector, ja coneixes aquesta festa?

La Festa del Renaixement és una de les festes de recreació històrica més important d'Europa. Durant uns dies, la ciutat de Tortosa reviu tot l'esplendor del segle XVI. Grans i petits, veïns i forasters es vesteixen de nobles i camperols en una celebració que compta amb multitud d'espectacles musicals i teatrals. Un esdeveniment que enguany arriba a la 25a edició, però que encara no compta amb cap unitat didàctica que la complementi i permeti als més petits, descobrir els més de 2.000 anys d'història de la seua ciutat.

El present treball pretén posar fi a aquesta mancança i contribuir a l'educació integral i completa dels l'infants, posant de relleu la importància de conèixer i de participar, des de ben petits, en les festes tradicionals i l'associacionisme de la ciutat.

PARAULES CLAU: Tradició, cultura, Festa del Renaixement de Tortosa, festes escolars.

RESUMEN

Repican los tambores, suenan las dulzainas, vuelan bien alto las banderas, reabren las tabernas, vuelven los soldados, salen al balcón todos los damascos: la ciudad de Tortosa ya está preparada para revivir la Festa del Renaixement. Pero, ¿y tú querido lector, ya conoces esta fiesta?

La Festa del Renaixement es una de las fiestas de recreación histórica más importantes de Europa. Durante unos días, la ciudad de Tortosa revive todo el esplendor del siglo XVI. Grandes y pequeños, vecinos y forasteros se visten de nobles y campesinos en una celebración que cuenta con multitud de espectáculos musicales y teatrales. Un evento que este año llega a su 25ª edición, pero que todavía no cuenta con ninguna unidad didáctica que la complemente y permita a los más pequeños, descubrir los más de 2.000 años de historia de su ciudad.

El presente trabajo pretende poner fin a esta carencia y contribuir a la educación integral y completa de los niños, poniendo de relieve la importancia de conocer y participar, desde pequeños, en las fiestas tradicionales y el asociacionismo de la ciudad.

PALABRAS CLAVE: Tradición, cultura, Festa del Renaixement de Tortosa, fiestas escolares.

ABSTRACT

The drums sound, the flutes play, the flags fly high, the taverns reopen, the soldiers return, all the damasks come out on the balcony: the city of Tortosa is ready to live again the 'Festa del Renaixement'. But, do you know, dear reader, what this celebration is about?

The 'Festa del Renaixement' is one of the most important historical recreation festivals in Europe. For a few days, the city of Tortosa relives all the splendor of the 16th century. Young and old, neighbors and strangers dress up as nobles and farmers in a celebration that features a multitude of musical and theatrical performances. An event that this year reaches its 25th edition, but which still does not have any didactical unit that complements it and allows the little ones to discover the 2,000 years of history of their city.

The present work aims to put an end to this lack and contribute to the integral and complete education of the children, emphasizing the importance of knowing and participating, from an early age, in the traditional festivals and local associations.

KEY WORDS: Tradition, culture, Festa del Renaixement de Tortosa, school festivities.

Índex

1. Introducció.....	6
2. Marc teòric.....	8
2.1 La cultura popular.....	8
2.1.1 Folklore i cultura popular catalana.....	8
2.1.2 Cultura i educació.....	10
2.1.3 De les aules als carrers.....	11
2.1.4 La cultura popular en l'educació infantil.....	12
2.1.5 La presència dels elements populars a les escoles.....	14
2.2 La Tortosa del segle XVI.....	14
2.3 La Festa del Renaixement de Tortosa.....	16
2.3.1 Els seus orígens.....	16
2.3.2 La festa.....	18
3. Marc metodològic.....	20
3.1. Punt de partida.....	20
3.2. Objectius.....	20
3.3. Disseny.....	21
3.3.1 Introducció i temporització.....	21
3.3.2 Instrument de recollida de dades.....	23
3.3.3 Mostra/població.....	30
3.5. Resultats.....	31
3.6 Conclusions.....	38
4. Referències.....	40
5. Annexos.....	42
5.1 Annex I: Qüestionari als docents d'Educació Infantil de la ciutat de Tortosa.....	42
5.2 Annex II: Entrevistes.....	43
5.2.1. Meritxell Roigé i Pedrola – alcaldessa de Tortosa.....	43

5.2.2. Domingo Tomàs i Audí – regidor de la Festa del Renaixement	44
5.3.3. Marga Julià i Garcia – directora d'Actes Propis.....	47
5.4.4. Oriol Martorell i Pellisé – abanderat de Tortosa	49
5.5.5. Laura Mora i López – dolçainera de l'Aguilot	51
5.6.6. Ares Lara i Pla – intèrpret de La Companyia	53
5.3 Annex III: Unitat de programació didàctica P3	55
5.4 Annex IV: Unitat de programació didàctica P4	87
5.5 Annex V: Unitat de programació didàctica P5	120

1. Introducció

“Si la Festa del Renaixement no existís, l’hauríem de crear”

Meritxell Roigé i Pedrola, alcaldessa de Tortosa

Què entenem quan parlem d'educació integral en l'etapa d'educació infantil? Una educació integral i completa és aquella que satisfà totes i cadascuna de les necessitats dels infants. És per això que tot docent vol formar un alumnat competent per al seu futur on aquest sigui capaç de resoldre els seus problemes aportant múltiples solucions, o si més no, diverses vies de resolució.

Perquè un infant tingui una educació integral i completa, és necessària l'ajuda de tota la comunitat educativa i de la societat que ens envolta. És evident que la lectoescriptura, les matemàtiques, la psicomotricitat, la música i l'anglès, són matèries imprescindibles per fer dins de les aules. Però on encabim la cultura i la tradició popular de l'entorn que ens envolta?

L'interès per la cultura popular no va sorgir fins a finals del segle XVIII on un grup de folkloristes volien recopilar totes aquelles troballes de l'època. Entre molts d'altres, destacaven contes infantils i jocs, però també cançons i danses populars.

La cultura popular és un concepte molt dinàmic, ja que canvia i es desenvolupa amb el temps. És per aquest motiu que la cultura i l'educació són dos conceptes diferents però inseparables. Tanmateix, podem afirmar que la cultura està present a les escoles de manera superficial a moltes de les assignatures, però perquè no endinsar-nos de manera més directa en aquest món?

Aquest treball reflexiona sobre la importància de conèixer i participar des de ben petits i petites a la Festa del Renaixement de Tortosa. Una ciutat que compta amb molts de segles d'història, on any rere any, la Festa del Renaixement omple d'esplendor els carrers de la ciutat i gràcies a la participació de la ciutadania es recrea la Tortosa del segle XVI, Dertosa.

Vivim en un país on les festes tradicionals tenen molt de renom, però perquè només es treballen dins de les aules aquelles festivitats que es duen a terme aquells nou mesos del curs escolar? Si volem que els infants de la ciutat creixin coneixent els seus orígens,

haurem de posar-hi una solució. La creació d'una unitat didàctica per a cada curs del segon cicle de l'etapa d'educació infantil, és a dir, P3, P4 i P5, ajudarà que els infants tortosins estimin més la ciutat i coneguin la seva història.

La meua voluntat d'estudiar, mitjançant el Treball de Fi de Grau la implicació de la Festa del Renaixement a les escoles de Tortosa, és fruit de la passió que tinc per aquesta festa i pel fet que considero molt important que els infants de la ciutat coneguin més sobre aquesta celebració. La festivitat és al juliol, fet que complica una mica que a les escoles se'n parli perquè hi ha un calendari molt just on es tracten altres temes i festes, però això no vol dir que sigui impossible.

Tot i la calor d'aquells dies de juliol, sempre m'ha agradat sortir al carrer i participar en la festa, però no ha estat fins fa dos anys que la meua implicació ha augmentat exponencialment. Sóc abanderada del grup d'abanderats de la Colla Jove de Tortosa i em fascina la cara d'il·lusió, sorpresa i alegria que fan els infants quan actuem al seu davant. Aquest fet ja em va fer pensar que podria buscar alguna manera per col·laborar a introduir la Festa del Renaixement a les escoles.

Cal conèixer els orígens, les tradicions i la cultura del lloc on vivim, perquè a un poble o una ciutat, no només hi ha les festivitats que entren dins del calendari escolar, sinó dels dotze mesos de l'any.

2. Marc teòric

Per iniciar-nos en aquest treball m'agradaria fer esment de dos conceptes clau que seran la base d'aquest treball. Segons la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans* podem entendre la **cultura** com el “conjunt de les coneixences literàries, històriques, científiques o de qualsevol altra mena que hom posseeix com a fruit de l'estudi, de les lectures, de viatges, d'experiència, etc.” o com el “conjunt dels símbols, valors, normes, models d'organització, coneixements, objectes, etc., que constitueixen la tradició, el patrimoni, la forma de vida, d'una societat o d'un poble”. Dos definicions per a un mateix concepte que sovint es barregen i que al llarg del treball s'aniran posant de manifest. (Institut d'Estudis Catalans, Última modificació aprovada 2019)

El segon concepte a destacar és la **tradició** que segons la versió digital de la *Gran Enciclopèdia Catalana* podem entendre-la com “Transmissió, normalment oral, de pares a fills, de fets històrics, de coneixements, de creences, de pràctiques, de costums, etc.” (Fundació enciclopèdia catalana, 1980)

Ambdós conceptes són els pilars que sostenen la Festa del Renaixement de Tortosa. Una festa de recreació històrica on, a través de les tradicions, es reviu la cultura de la Tortosa del segle XVI.

2.1 La cultura popular

2.1.1 Folklore i cultura popular catalana

L'interès per la Cultura Popular va sorgir a finals del segle XVIII de la mà d'un grup de folkloristes que volien recordar i col·leccionar coses de l'època i buscaven l'ànima del poble. Entre tot allò que van recopilar destaquen els contes i jocs infantils, però també els refranys, les cançons i les danses populars.

Catalunya va tenir, entre el segle XIX i XX, molt bons i coneguts folkloristes, com Jacint Verdaguer, M.^a del Pilar Maspons, Joan Amades, Esteve Casaponce, Enric Valor, Joaquina Santamaría i el tortosí Joan Moreira, entre d'altres. Aquests autors han deixat bones col·leccions de tradició oral i d'activitats lúdicofestives. Per exemple, Moreira, va publicar *Del folklore tortosí. Costums, ballets, pregàries, parèmies, jocs i cançons del*

camp i de la ciutat de Tortosa. (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona, 2018)

A finals del segle XX, amb el desenvolupament de les ciències socials, els estudis de folklore passen a anomenar-se estudis de **cultura popular**. Aquest canvi de nom va comportar un seguit d'alteracions:

Estudis de folklore	Cultura popular
Concepte estàtic i hermètic de la cultura i que cal preservar de manera inalterable.	Concepte dinàmic de la cultura com una cosa que canvia i es desenvolupa amb el temps.
Elements culturals com a cosa estancada i aïllada.	Constant interrelació entre els diferents elements que la componen.
Simple descripció.	Aprofundir en els significats i interpretacions.
Els contextos socials i la ubicació de les pràctiques culturals s'ignorava.	Prioritzar la valoració dels contextos socials i culturals.
Les diferents interpretacions ignoraven les reivindicacions.	Analitzar i interpretar els significats i/o reivindicacions a la pràctica cultural.

Taula 1: Alteracions amb el canvi de nom¹

Aquest canvi va permetre ampliar i diversificar els objectes d'estudi i va resultar especialment apropiat per a la seva aplicació a les escoles. El concepte modern de cultura popular ha facilitat la creació de vincles socials, tot generant una bona convivència, ajudant a superar prejudicis ètnics, racials, sexuals, de gènere, edat o religiosos. Les característiques generals d'aquestes pràctiques són les que es generen des de les persones mateixes i impliquen participació. I es fan de moltes maneres, com per exemple en activitats musicals, poètiques, lúdiques, etc. que es desenvolupen mitjançant apropiacions

¹ Taula d'elaboració pròpia

parcials i puntuals dels espais públics de cada poble o ciutat. (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona, 2018)

2.1.2 Cultura i educació

Educació i Cultura són conceptes diferents però inseparables. Per una banda, sense educació la cultura no es podria conservar, evolucionar ni desenvolupar, perquè l'educació juga un paper molt important. Per l'altra banda, l'educació sense cultura no seria una educació 100% real, no tindria cap mena de sentit, no hi haurà un contingut a estudiar.

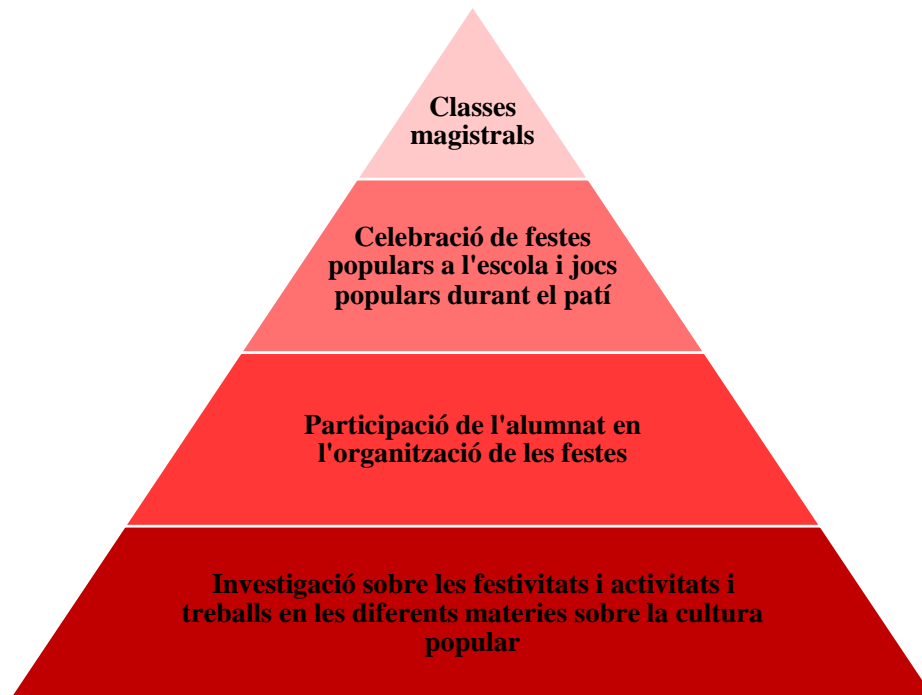
És així doncs, que la cultura popular està present a l'educació en tot moment, quan l'escola celebra la castanyada, el carnestoltes, Sant Jordi o fa cagar el tió abans de les vacances de Nadal. També, quan a l'assignatura de psicomotricitat (Educació Infantil) o Educació Física (Educació primària) es juguen a jocs populars com el fet i amagar, el mocador, un, dos tres, pica paret, etc. Jocs que els infants juguen també a l'esbarjo o fins i tot al carrer i amb els seus familiars. I fent èmfasi amb l'última paraula de la frase anterior, cal dir que la cultura popular també passa de generació en generació, és a dir, no només s'ensenya a l'escola, sinó que la participació i implicació de les famílies és molt important per a que els infants coneguin fets i realitats dels seus avantpassats. I què significa això? Doncs que la relació entre alumne – família – escola ha d'anar sempre de la mà. D'aquesta manera, es poden conèixer i es podria participar a les tradicions i cultures d'arreu del món, ja que a les escoles trobem famílies de molts indrets. (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona, 2018)

En totes les assignatures que s'imparteixen a l'escola, trobem, de forma directa o indirecta, aquesta presència de cultura popular, ja sigui a Música amb les cançons tradicionals i danses populars, a Matemàtiques amb el joc del Tangram i la xarranca, a Ciències Socials quan hem de buscar els orígens d'alguna cosa. Fins i tot a l'apartat de Medi Natural, també podem trobar la cultura popular quan s'estudien les propietats que tenen els elements que formen el menjar tradicional d'aquell poble o ciutat.

Tal com demostra W. Glasser (1925 – 2013) a la seva piràmide sobre l'aprenentatge, les persones tendim a recordar, entendre i xalar de l'educació si som participants en ella. Aquest fet el podem extrapolar i encabir-lo també en la cultura. És per això que diríem que per entendre, divertir-se i gaudir amb la cultura popular, és molt recomanable estar “dins

d'ella", és a dir, participar dels actes, col·laborar amb la funció, formar part d'aquella sessió.

Gràfic 1: Piràmide sobre l'aprenentatge²

Al gràfic anterior es pot apreciar d'una manera més esquemàtica la potència formadora de les experiències de la cultura popular i complexitat dels aprenentatges que es generen a l'escola. Si el nostre ensenyament només comprèn les classes magistrals teòriques, l'aprenentatge no serà complet. Cal una participació activa de l'alumnat i professorat per tal que aquests realment visquin i aprenguin la Cultura Popular que se'ls vol transmetre. Per tant, podem dir que és un *aprenentatge per experiència directa* (Bruner, 1973), és a dir, l'aprenent està en contacte directe amb l'objecte, en aquest cas en la festa. (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona, 2018)

2.1.3 De les aules als carrers

La cultura popular viu immersa en el moviment constant i el canvi. Aquesta cultura tradicional és molt important en la didàctica de la història per entendre la realitat social

² Gràfic 1: Adaptació de la piràmide d'aprenentatge de W. Glasser

humana del passat. És per això que tot el que es qualifiqui de tradició és molt valuós per a la interpretació de la nostra història. Des dels mites i llegendes fins a les festivitats, ja que ens proporcionen informació del nostre passat a partir de fonts primàries que ens ajuden a entendre el perquè de les coses mitjançant diferents punts de vista.

Dins de les aules, el docent ha de participar activament en la construcció del coneixement de l'alumnat i segons el nivell d'aquest, es farà d'una manera o d'una altra. Pel que fa a l'educació infantil, es farà en primera persona perquè l'infant pugui viure i entendre de ben prop aquesta cultura que l'envolta.

Per explicar la cultura catalana a les escoles, Catalunya disposa d'un seguit de recursos per poder consultar com és el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional de Catalunya³ que des de l'any 2000 ha portat a terme més de 80 programes de recerca i que té l'Observatori per a la Recerca Etnològica que es nodreix de les aportacions de diverses entitats locals i comarcals. (Fundació enciclopèdia catalana, 1980)

Tant mateix la *LLEI 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural*, (vLex, 2021) té com a principals objectius la protecció i difusió de la cultura popular i tradicional, la definició de funcions de les administracions públiques en la dinamització socio-cultural i la regulació de l'associacionisme cultural. (BOE. Legislación consolidada, 2011)

2.1.4 La cultura popular en l'educació infantil

Parlar de cultura popular a educació infantil és parlar d'un projecte educatiu de centre, és a dir, cal crear la seva pròpia programació sobre la cultura i les festivitats que es volen explicar.

La cultura és “la principal activitat humana” (Serna i Pons, 2005, p. 11, línia 42), és a dir, la nostra cultura incorpora el sentit comú que tenim i un conjunt d'evidències en les quals

³ Segons l'Enciclopèdia Catalana el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional de Catalunya va ser fundat el 1993, nasqué amb l'objectiu de fomentar la cultura popular i tradicional catalana i l'associacionisme cultural. En l'àmbit dels jocs tradicionals, impulsa estudis sobre el patrimoni etnològic i lúdic de Catalunya. Col·labora amb l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) en l'organització d'un postgrau en jocs tradicionals i organitza congressos sobre aquesta temàtica. És membre de l'Associació Europea de Jocs i Esports Tradicionals.

hem estat educats. La cultura popular en l'educació posa en joc el saber i el saber fer però també el saber ser i el saber estar, uns aspectes molt importants que contempla el currículum d'educació infantil en els seus àmbits transversals.

Si ens endinsem en el currículum i orientacions d'educació infantil de segon cicle (Departament d'Ensenyament, juny de 2016) i busquem la paraula cultura, ens surt ni més ni menys que quaranta cinc vegades. Amb això és pot comprovar que aquest document contempla una total educació amb la cultura del nostre país. Entre altres, la podem trobar en la sisena de les nou capacitats que contempla el document dins de l'eix 3. Aprendre a descobrir i tenir iniciativa, l'infant ha de ser capaç de: *Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals*. (Departament d'Ensenyament, juny de 2016 p. 127 i 128). Aquesta capacitat número sis, està englobada dins d'alguns dels continguts que presenta el Currículum en les diferents àrees. A l'àrea dos anomenada Descoberta de l'entorn, podem trobar el següent contingut: *Identificació de festes, tradicions, històries o llegendes de l'entorn proper i de Catalunya. Interès per participar en activitats socials i culturals i per conèixer manifestacions pròpies de les cultures de companys i companyes de classe*. (Departament d'Ensenyament, juny de 2016 p. 131). A més també podem trobar-la referenciada en diversos continguts d'aprenentatge de l'àrea tres, anomenada Comunicació i llenguatge, com poden ser els següents: *Participació i escolta activa en situacions habituals de comunicació, com ara converses, contextos de joc, activitats de la vida quotidiana i activitats relacionades amb la cultura*. (Departament d'Ensenyament, juny de 2016 p. 132). *Escolta i comprensió de narracions, contes, cançons, llegendes, poesies, endevinalles i dites, tradicionals* (Departament d'Ensenyament, juny de 2016 p. 133). I finalment *Interpretació de cançons i danses tradicionals catalanes i d'arreu del món, i representació de personatges, fets i jocs d'expressió corporal i contemporànies, com a font de plaer i d'aprenentatge* (Departament d'Ensenyament, juny de 2016 p. 134).

Els aprenentatges en educació infantil ajuden a entendre el món d'una manera global per viure amb felicitat. Ajuden a relacionar-se amb la gent de forma correcta i la cultura popular ajuda a l'adquisició d'aquests aprenentatges i també a l'assimilació del saber que la societat ha anat formant i que cada infant ha agafat per anar formant el seu jo.

2.1.5 La presència dels elements populars a les escoles

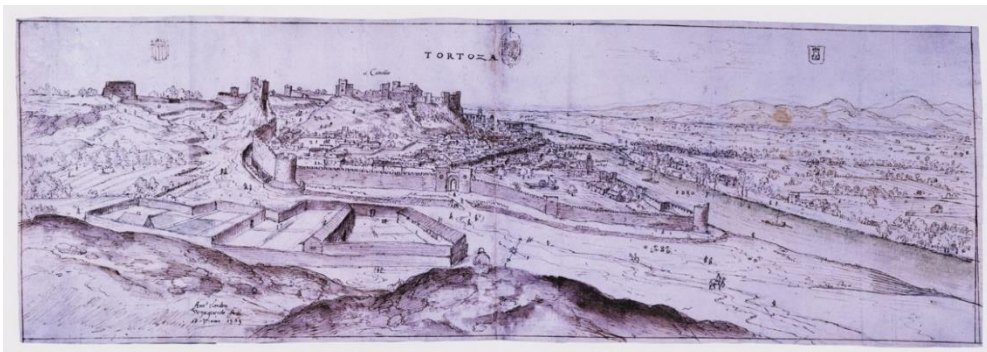
Tot i l'accepció més extensa del concepte de cultura popular (cultura de masses), a les escoles encara predomina la cultura popular tradicionalment dita, i no s'amplia a cap altra més visió.

El calendari escolar està totalment lligat a les festivitats i tradicions del país, ja que trobem que aquest està dividit en trimestres separats per festivitats de la religió catòlica, el Nadal i Setmana Santa, on dins del primer trimestre se celebra la Castanyada i el Nadal, dins del segon el Carnaval i es contenen les setmanes que falten per la Setmana Santa amb la Vella Quaresma i un tercer trimestre on es parla de la festivitats de Sant Jordi i Sant Joan.

La participació de les famílies en aquestes festivitats, cada vegada és més gran, ja que l'educació transversal i la unió d'escola – alumnes – família cada vegada pren un vincle més fort. L'escola transmet uns valors de respecte, col·laboració, inclusió i participació de tal manera que els familiars poden gaudir de les festes juntament amb els seus fills i filles i també amb altres famílies diverses de l'entorn proper a ells i sobretot als infants. (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona, 2018)

2.2 La Tortosa del segle XVI

Anton van den Wyngaerde va ser un dibuixant de paisatges i vistes de ciutats, que va ser contractat pel monarca Felip II per realitzar un intercanvi gràfic de les principals ciutats i punts fortificats de la Corona de Castella i de la Corona d'Aragó. Entre d'altres retrats que va dur a terme a ciutats com Londres, Madrid i València, van den Wyngaerde va dibuixar una vista de la Tortosa del segle XVI, concretament al 1563. Gràcies a aquest gravat, es va poder descobrir com era Tortosa en aquell segle i el llegat que ens ha quedat.

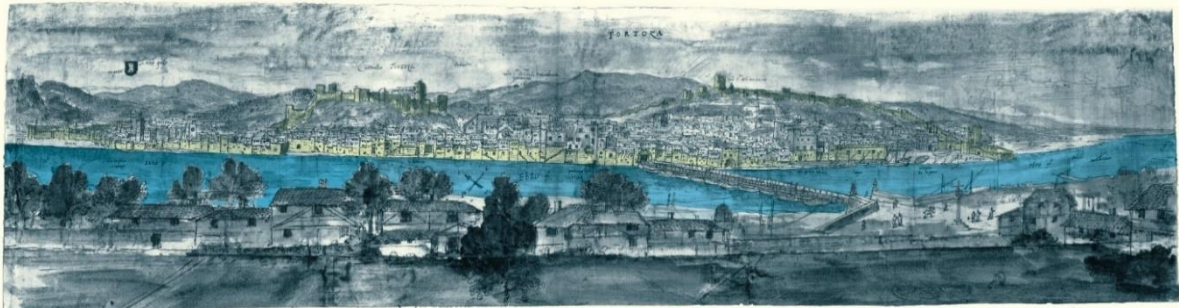
Imatge 1: Ciutat de Tortosa al segle XVI⁴

⁴ Gravats d'Anton van den Wyngaerde de Tortosa, emmurallada des de la banda esquerra del riu.

Aquest gravat es pot veure exposat al Centre d'Interpretació de la Festa del Renaixement, a l'espai Sant Domènec, així com a l'arxiu municipal, i és el detall protocol·lari que es lliura a tots els pregoners de la Festa del Renaixement.

Aquesta panoràmica de Tortosa és el testimoni gràfic més valuós de la ciutat que es conserva vinculat a aquell període. Van den Wyngaerde va iniciar la seva col·lecció de dibuixos al 1561, però no va ser fins al 1563 que va dibuixar la ciutat de Tortosa. Ho va fer des de dos angles diferents: on es pot contemplar el Castell de Tenasses i el barri de Remolins. Els petits detalls i la precisió d'aquest pintor, se situen en un nivell de font documental molt essencial per entendre l'urbanisme i la societat del segle XVI a Tortosa.

Imatge 2: Ciutat de Tortosa al segle XVI⁵

En aquestes imatges, es poden observar alguns dels elements característics que encara és conserven a la ciutat com poden ser la Torre del Cèlio i el castell de la Suda. Però també es poden contemplar alguns elements romans, quan la ciutat era anomenada Dertosa, que van ser soterrats per la Tortosa actual.

Aquests elements s'han pogut recuperar gràcies a les excavacions que s'han portat a terme durant aquests últims anys, que han donat lloc a un nou equipament museïtzat, adaptat a gent amb mobilitat reduïda, on es poden contemplar totes les restes arqueològiques trobades a l'enderrocar les cases de davant de la catedral de la ciutat. Aquest espai, anomenat Cota 0, va obrir el passat dijous 14 d'abril de 2022 i combina amb panells informatius en cinc idiomes (català, castellà, francès, anglès i Braille), juntament amb elements audiovisuals. En aquests vídeos, es poden veure els dibuixos del pintor ampliat i recreacions digitals d'elements del segle XVI. Ja siguin estris de cuina, monedes, etc.

⁵ Gravats d'Anton van den Wyngaerde de la Ciutat de Tortosa, emmurallada des de la banda dreta del riu.

Imatge 3: Cota 0 des de l'entrada⁶

Imatge 4: Cota 0 des del final⁷

Imatge 5: Cota 0 a l'interior⁸

Imatge 6: Cota 0 55 metres de muralla⁹

2.3 La Festa del Renaixement de Tortosa

2.3.1 Els seus orígens

La Festa del Renaixement de Tortosa és un viatge cap enrere, a través del temps, concretament al segle XVI, que transporta els seus visitants en un passat d'esplendor, quan Tortosa era una de les principals ciutats de la Corona d'Aragó. Tortosa era capital d'un extens territori i controlava el pas de l'Ebre i totes les seves mercaderies marítimes que necessitaven circular obligatòriament per aquest terme per arribar al seu destí.

Tal i com explica **Henrique Cook**, a Tortosa s'hi van allotjar reis, prínceps i fins i tot el Papa Adrià d'Utrecht, qui fou bisbe de Tortosa i qui tot i no haver visitat mai la ciutat quan exercia de Bisbe, va decidir aturar-se quan anava camí de Roma per ser proclamat Papa. Les estades d'aquesta gent, eren celebrades d'una manera molt luxosa i sempre acompanyades de molts d'actes i de molta gent de la ciutat que col·laborava amb les celebracions. L'arribada de Felip II al 1585 va ser tot un goig per la ciutat i aquesta el va rebre amb les seves millors gales, música i vaixells, tal i com es mereixia.

^{6, 7, 8 i 9} Imatges pròpies del nou equipament museïtzat

Gràcies a la situació geogràfica de Tortosa, aquesta ha estat unida a tres grans ciutats com Saragossa, València i Barcelona (Corona d'Aragó) tant a nivell personal, com familiars i amics i a nivell econòmic, com mercaderies, interessos econòmics i intercanvis culturals que ajuden a l'arribada de noves tendències artístiques i literàries.

Durant el segle XVI, almenys 6 presidents de la Generalitat de Catalunya, tenien algun vincle en la ciutat. Un d'ells va ser el famós **Francesc Oliver de Boteller**, vescomte de Castellbò, qui actualment està representat junt amb la seva família a l'agrupació de famílies nobles de la Festa del Renaixement. Aquests van vestits amb roba extraordinària i fascinant, sempre cuidant el detall, per representar la noblesa de les famílies nobles d'aquell segle.

La ciutat conserva uns edificis artístics de l'època com són els Reials Col·legis, un dels conjunts arquitectònics renaixentista més importants de Catalunya, on un d'ells actualment és el **museu de la Festa del Renaixement**, concretament el Convent de Sant Domènec. A més d'aquest espai anomenat anteriorment, el complex està compost pel Col·legi Sant Jaume i Sant Maties i per l'Església Sant Domènec. Aquest conjunt arquitectònic, va ser fundat al segle XVI, concretament al 1544 per Carles V amb l'objectiu de formar en la fe cristiana als més joves.

A més, Tortosa també disposa d'altres elements artístics destacats de l'època del Renaixement com són l'armari-arxiu de la Ciutat (1574), el cadirat del cor de la catedral de Tortosa, construït amb roure de Navarra, la capella del cor de Jesús i l'antiga reixa de l'altar.

Però no va ser fins a finals del segle XIX, que no es va publicar l'obra més destacada d'aquell període; els *Col·loquis de la Insigne Ciutat de Tortosa*, del cavaller Cristòfor Despuig. L'obra ens explica que un cavaller, Lúcio, i un mercader, Fàbio, dialoguen amb Don Pedro, cavaller de València, sobre una gran varietat de temes en relació amb la Corona d'Aragó amb Castella i fins i tot l'estat de la llengua catalana i la descripció del seu entorn natural.

Tortosa ha defensat en tot moment els seus privilegis i mostra una ciutat orgullosa dels seus passats, tant socials com culturals. I és per això que la ciutat reviu al més de juliol, l'esplendor d'una ciutat al segle XVI. (Ajuntament de Tortosa, Festa del Renaixement, sense coneixement de data)

2.3.2 La festa

2.3.2.1 Quan va començar la festa

L'any 1996 es va dur a terme la **primera edició de la Festa del Renaixement**. Aquest projecte va sorgir a conseqüència d'un treball que estava duent a terme el Consell Comarcal del Baix Ebre, ja que estava dissenyant un escut que representes a aquesta comarca. És per aquets motiu que es va indagar sobre els avant-passats de la ciutat i es va llegir un petit quadern anomenat *Host i Cavalcada* de l'any 1544, on descrivia les forces de defensa que tenia la ciutat de Tortosa, les confraries amb els seus colors, els noms d'il·lustres capitans i oferien de la comarca del Baix Ebre, una imatge d'una ciutat poderosa i orgullosa en l'Època de Carles V.

Ramon Cardús, regidor de l'Ajuntament i actual president d'honor de la Festa del Renaixement, va impulsar el projecte de recrear el passat medieval, ja que l'experiència d'altres ciutats donava constància que la recuperació del passat a través d'activitats lúdiques, n'havia fet possible la promoció econòmica i turística. Finalment, el consell d'historiadors va acabar decantant-se per la recreació cap al Segle XVI.

I és per aquests motius que la Festa del Renaixement va néixer aquell mes de maig de 1996 amb uns **objectius** molt clars; representar de forma lúdica i de qualitat la ciutat de Tortosa, oferint espectacles per a la ciutadania amb la finalitat de ser una atracció turística i reactivar l'economia.

Aquesta festa està pensada per dur-se a terme al nucli històric de la ciutat, que actualment contempen els barris de Remolins i del Rastre. Tant és així, que la Festa del Renaixement s'ha convertit en el **principal acte promocional de la ciutat**. A hores d'ara, Tortosa és un referent arreu d'Europa d'entre les recreacions històriques més conegudes i això ha estat gràcies a la implicació de tota la ciutadania que ho ha fet possible. (Ajuntament de Tortosa, Festa del Renaixement, sense coneixement de data)

2.3.2.2 La Festa del Renaixement avui

L'esplendor d'una ciutat al s. XVI. Més de 3.000 ciutadans vestits d'època i 60 espectacles diaris, amb més de 500 actors, ens transporten a la Tortosa de fa 500 anys

Durant quatre dies de la segona quinzena de juliol, concretament el tercer cap de setmana d'aquest mes, se celebra la Festa del Renaixement a Tortosa. La festa ofereix un conjunt

d'activitats de caire lúdic i cultural per representar la Tortosa del segle XVI, que tal i com he anomenat anteriorment, es un dels moments més interessants i importants de l'existència d'aquesta ciutat.

Cada any durant aquestes dates ens podem envoltar d'olors, sabors, costums i tradicions, ja desaparegudes en el **nucli antic de la Ciutat**, ja que els antics edificis i les muralles s'engalanen i els ciutadans es vesteixen d'època i obren les seves tavernes. Les regidores i regidors es vesteixen de procuradors i les persones representants de les famílies nobles, es vesteixen i mostren els seus vestits més elegants. A més de la família Oliver de Boteller nombrada anteriorment, també ens podem trobar a la família Aldana, Corder, Despuig, Garidell, Garret, Montagut, Punter i Soldevila.

Els cuiners dels restaurants de la ciutat, pastissers i forners, recuperen moltíssimes receptes de la època per oferir-los-hi als seus clients tortosins i forasters. També s'ofereixen **rutes gastronòmiques**, ja que els restaurants elaboren el: "Mengeu de Festa", menús especials relacionats amb el menjar típic de l'època, els forns i pastissers cuinen: "Les Llepolies de la Festa", i a les tavernes es recrea la Ruta de la Saboga, que són punts els punts de trobada en els espais més populars de Tortosa.

A la ciutat de Tortosa hi venen musics i artistes d'arreu del món que donen vida als carrers del nucli antic de la ciutat i animen els edificis i palaus més antics de la ciutat oferint espectacles i actuacions per a la ciutadania. També es recreen campaments en places o racons de la ciutat que es poden visitar durant tot el dia.

Tota la ciutat és un gran escenari que es transporta en el temps a l'esplendor del segle XVI, una ciutat que s'ha vist determinada en la seva història des del vincle del riu Ebre amb la mar Mediterrània, una ciutat multicultural i oberta al món a través de l'aigua, una ciutat orgullosa del seu passat i de la seva història mil·lenària, que rememora durant la Festa del Renaixement al crit de:

Terra d'aigua, terra d'un riu, visca la Vegueria de Tortosa!

Cal esmentar també que La Festa del Renaixement ha rebut nombrosos reconeixements, com la declaració de **Festa d'Interès Turístic Nacional, Festa Local d'Interès Turístic Local i la Placa d'Honor del Turisme de Catalunya**. (Ajuntament de Tortosa, Festa del Renaixement, sense coneixement de data)

3. Marc metodològic

3.1. Punt de partida

La Festa del Renaixement de Tortosa, és una festa de recreació històrica que retorna a la ciutat tot l'esplendor del segle XVI durant la 3a setmana de juliol. Engalanant els carrers, amb nombroses actuacions itinerants, teatre de carrer, tavernes, animació i espectacles als indrets més significatius de la ciutat. Aquest any 2022 arriba a la seua 25a edició després d'haver-se aturat per la pandèmia, amb un format alternatiu, durant els últims dos anys. La festa compta amb grups participants vinguts d'arreu del món, França, Itàlia, Portugal, República Txeca, Mèxic... també compta amb un nombrós planter de grups locals: abanderats, dolçainers, companyies de teatre, cors, la fanfara, cavallers i altres grups de recreació històrica com nobles, soldats o campaments. Durant la festa, més d'un miler de tortosins i tortosines es vesteixen d'època. A més, durant tot l'any, la ciutat compta amb un centre d'interpretació de la Festa del Renaixement, amb panells informatius, vestuari d'època i projeccions per endinsar-te a la festa en qualsevol moment de l'any. Tot i l'alta presència i participació de la ciutadania, no sé si s'està aplicant cap proposta pedagògica i d'aprenentatge a través de la Festa del Renaixement. Tenint en compte que aquesta festivitat és al juliol, les primeres qüestions que formulo són:

- ✓ A les escoles es treballa la Festa del Renaixement, sigui a principi de curs o a final de curs?
- ✓ Els infants tenen coneixement d'aquesta festa?
- ✓ Els docents esmenten aquesta festivitat en algun moment del curs escolar?
- ✓ En cas afirmatiu, per què ho fan? Els agradaria parlar sobre El Renaixement i la importància que té aquesta festa per a la ciutat de Tortosa?
- ✓ En cas negatiu, per què no?
- ✓ És imprescindible que els infants de la ciutat coneguin la cultura i la tradició tortosina?
- ✓ Cal potenciar la Festa del Renaixement a l'alumnat de la mateixa manera que es tracten altres festivitats com la castanyada, Nadal, carnaval o Sant Jordi?

3.2. Objectius

El punt de partida i les preguntes anteriors ens generen els següents objectius:

L'objectiu general d'aquest treball de fi de grau és, per tant, investigar si a les escoles de Tortosa es treballa la Festa del Renaixement de la ciutat. Conèixer què és el que saben els i les mestres d'educació infantil sobre aquesta festa emblemàtica i saber si apliquen alguna programació per tal que els nens i les nenes de la ciutat coneguin la Tortosa del segle XVI. A més, m'agradaria saber si els i les mestres fins i tot els infants coneixen i viuen aquesta festa igual com gaudeixen d'altres tradicions i festivitats que es puguin fer a les aules ja sigui la castanyada, Nadal o carnaval. Entre d'altres, els principals objectius específics seran:

1. Investigar els coneixements dels mestres sobre la Festa del Renaixement de Tortosa.
2. Estudiar si a les escoles de la ciutat hi ha una UD on es parli sobre el Renaixement
3. Cercar si hi ha materials elaborats.
4. Analitzar, si s'escau, els materials que hi ha estan adaptats didàcticament.

3.3. Disseny

Podríem definir la metodologia d'aquest treball com una metodologia mixta, perquè s'utilitzen instruments i estudis de mostra, tant qualitius com quantitius.

3.3.1 Introducció i temporització

Introducció:

Els Treballs de Final de Grau poden abordar un dels dos tipus de continguts següents:

- ✓ L'anàlisi i una proposta de millora de la pràctica escolar
- ✓ La col·laboració amb línies de recerca escolar

El meu TFG està centrat en el primer contingut, ja que la meva finalitat és crear una proposta d'unitat didàctica diferent per cada curs d'Educació Infantil, en el cas que la Festa del Renaixement no es parli a les aules. Nodrir de coneixements culturals, històrics i tradicionals als docents i a l'alumnat de les escoles de la ciutat de Tortosa sobre aquesta festa tan important per a la capital de les Terres de l'Ebre.

Per dur a terme aquesta proposta de millora, utilitzaré dos instruments de recollida de dades, el qüestionari i l'entrevista (metodologia mixta), que posteriorment explicaré en més detall.

Temporització:

Des de l'estiu de l'any passat, tenia molt clar el tema sobre el que volia dedicar el meu Treball de Fi de Grau. Un cop vaig estar amb contacte en la meva tutora, li vaig proposar el tema i tot i que no sabia exactament de quina manera enfocar-ho, de seguida em va animar a fer-lo, ja que va veure que ho tenia molt interioritzat. És per això que vaig començar a elaborar el TFG a principis d'octubre. En primer lloc, vaig redactar un esborrany del punt de partida amb alguns objectius per poder-li mostrar a la meva tutora el dia de la primera tutoria que es va realitzar el 18 d'octubre. Des de llavors he estat en contacte permanent amb ella i seguint les seves instruccions he anat donant forma a aquest document. En tot moment ha estat informant-me, aconsellant-me i orientant-me per elaborar el millor treball possible. Cada mes m'he reunit amb la tutora per dur a terme una tutoria individual que durava entre uns trenta o quaranta minuts per corregir i millorar aquells aspectes que potser no estaven del tot correctes. A més, també he intercanviat amb ella alguns missatges via WhatsApp per preguntar-li dubtes que m'anaven sortint mentre escrivia el treball i necessitava resoldre en un període de temps més curt.

Vaig començar escrivint el marc teòric buscant informació sobre els orígens de la Festa del Renaixement i sobre aquesta en l'actualitat. Seguidament, vaig aprofundir més en la cultura popular i el folklore català incloent aquí la cultura i l'educació a les aules i en concret a l'etapa d'educació infantil. I finalment, vaig indagar sobre dos conceptes clau en el meu treball: la cultura i la tradició. A principi de novembre ja comptava amb tot el marc teòric elaborat i em vaig endinsar amb el marc metodològic on vaig redactar el punt de partida i els objectius.

També tenia clar que volia entrevistar a algunes persones que donen cabuda a la Festa del Renaixement, incloent l'alcaldeessa de la ciutat, i és per això que mentre feia el marc teòric anava escrivint algunes preguntes que em venien al cap. Aquestes entrevistes es van realitzar a finals de gener principis de febrer, on també durant la primera quinzena vaig enviar un qüestionari als docents d'educació infantil de Tortosa i pedanies, que prèviament va estar validat per Andrea Arasa Accensi, professora d'habilitats comunicatives, de l'apartat d'expressió oral de la Universitat Rovira i Virgili del Campus Terres de l'Ebre a Tortosa, així com per la tutora del treball.

Un cop extretes les conclusions de les entrevistes, s'aprecia clarament que a les escoles de Tortosa i pedanies no es duu a terme cap unitat didàctica sobre el Renaixement, i un

percentatge elevat dels docents que van respondre el qüestionari van coincidir a dir que seria útil i important. Vaig començar a completar la taula de programació de P3, P4 i P5. Em vaig emocionar tant amb les respostes rebudes pels docents, que a finals de febrer ja tenia feta la unitat de P3, i a mitjans de març ja tenia fetes també les de P4 i P5. Mentrestant, també anava avançant l'apartat de resultats, on anava explicant cadascuna de la pregunta i el resultat obtingut. És per això que a mitjans del mes de març ja estava escrivint l'apartat de conclusions, on faig referència als objectius proposats anteriorment i on detallo la meva proposta de millora, és a dir, les unitats didàctiques.

Un cop acabades les conclusions, vaig deixar reposar durant uns dies el treball, coincidint amb la Setmana Santa. Durant aquesta setmana de vacances, vaig fer la sisena tutoria amb l'Enriqueta, on em va puntualitzar alguns canvis a fer tot indicant-me que el treball anava en bona direcció. En tornar de festes, vaig modificar aquells detalls que em va comentar anteriorment a la tutoria i vaig afegir un nou apartat al marc teòric, concretament el 2.2 La Tortosa del segle XVI. També vaig aprofitar per fer una repassada general al treball i millorar la redacció d'alguns textos. Acte següent em vaig endinsar en la introducció del treball juntament amb el resum d'aquest. Un text que vaig traduir del català al castellà i a l'anglès.

Per finalitzar aquest treball, em vaig reunir amb la meva tutora per acabar-lo d'acotar de manera definitiva. A més, havia de resoldre un dels dubtes que feia mesos que estava pensant: el títol del treball. Hi havia moltes variables a contemplar i moltes paraules que trobava interessants per incorporar al títol, però finalment, amb l'ajuda de la tutora vam acabar decidint-nos pel següent: Les tradicions a l'escola: la Festa del Renaixement de Tortosa.

A partir de la primera setmana de maig, em vaig centrar en fer el resum executiu, un document que em va costar molt d'elaborar, ja que resumir tot el TFG en cinc pàgines no és gens fàcil. Durant la segona quinzena de maig, ja tenia el resum executiu elaborat i revisat per la meva tutora. És per això que a final de maig vaig començar a elaborar ja la presentació del treball de cara a l'exposició final davant del tribunal.

3.3.2 Instrument de recollida de dades

Per aquest treball he utilitzat dos instruments de recollida de dades:

Per una banda, l'instrument quantitatiu emprat en aquest Treball Final de Grau és el qüestionari elaborat per als docents d'Educació Infantil de les escoles de Tortosa. Crec que és essencial fer aquest qüestionari perquè és a partir d'aquí on jo podré elaborar la unitat didàctica del Renaixement i poder, així, justificar la meua proposta de millora per a les escoles de la ciutat.

Per l'altra banda, els instruments qualitatius emprats en aquest treball són les entrevistes realitzades a sis persones implicades en la festivitat, ja que tres d'aquests formen part de grups i entitats culturals les qual participen activament a la Festa i els altres tres són persones que poden oferir una visió més tècnica, àmplia, donant a conèixer les entranyes de l'organització de la Festa. Tots ells, aspectes imprescindibles per poder elaborar una programació didàctica i que aquesta tingui èxit.

Considero molt important fer aquestes entrevistes perquè així es pot veure una visió global i externa a les escoles de la ciutat i donar a visibilitat a aquesta manca de coneixement de la cultura i del Renaixement per part dels infants de la ciutat, potenciant així la creació d'algun projecte ciutat – escola des de ben petits.

Per investigar i saber què és el que coneixen els docents d'Educació Infantil de les escoles de Tortosa sobre la Festa del Renaixement, he realitzat un qüestionari online perquè els docents el puguin respondre amb facilitat i agilitat. D'aquesta manera podré comprovar què saben i també si fan alguna activitat o programació perquè els nens i les nenes coneguin més sobre les tradicions de la seua ciutat. Aquest instrument és quantitatiu perquè obtindré un seguit de respostes mesurables objectivament que les podré comparar i representar numèricament.

El qüestionari conté onze preguntes i està dividit en dos blocs. Per una banda, en el primer bloc, hi trobem set preguntes de coneixement personal sobre la Festa del Renaixement, on podrem saber si el docent coneix la festa i si ha assistit a la seua celebració.

Per altra banda, en el segon bloc hi trobem quatre preguntes de coneixement d'aula, és a dir, un seguit de qüestions que m'ajudarà a saber si es treballa aquesta festa a les escoles i conèixer l'opinió dels docents d'Educació Infantil envers la necessitat de crear una unitat didàctica entorn aquesta festa.

Aquest qüestionari, d'elaboració pròpia, ha estat validat per la meva tutora del Treball de Fi de Grau, i per Andrea Arasa Accensi, professora d'habilitats comunicatives, de l'apartat d'expressió oral de la Universitat Rovira i Virgili del Campus Terres de l'Ebre a Tortosa.

Seguidament, es troben les preguntes del qüestionari elaborat. La versió amb les respostes es podrà consultar a l'annex I d'aquest treball on es podrà accedir als diferents enllaços.

DES DE LA PERSPECTIVA DE CONEIXEMENT PERSONAL

1. Coneix la Festa del Renaixement de Tortosa?

- a. Sí
- b. No
- c. N'he sentit a parlar

2. Coneix en quina època de l'any se celebra la Festa del Renaixement?

- a. Primavera
- b. Estiu
- c. Tardor
- d. Hivern
- e. Ho desconec

3. Participa de la Festa?

- a. Sí. M'agrada la festivitat, em vesteixo d'època i vaig a veure espectacles, també sopo a les tavernes i faig barri.
- b. Sí. Participo en alguna colla que actua durant la festa.
- c. Sí. Vaig només de públic
- d. No

4. En cas afirmatiu, perquè hi participa? Resposta d'elecció múltiple

- a. M'agrada la festivitat
- b. M'agrada la recreació històrica que s'hi produeix
- c. Als meus fills/familiars petits els agrada anar a veure espectacles
- d. M'agrada participar en les activitats que es duen a terme a la ciutat
- e. Conec alguns dels participants i vaig a veure'ls a ells

- f. No hi participo
- g. Altres...

5. Ha visitat alguna vegada el centre d'interpretació del Renaixement?

- a. Sí
- b. No
- c. N'he sentit a parlar però no hi he anat mai

6. Ha visitat alguna vegada la muralla de la ciutat i els Jardins del Príncep?

- a. Sí
- b. No
- c. N'he sentit a parlar però no hi he anat mai

7. Ha visitat el Castell de la Suda (Parador de Tortosa) i el passeig de Ronda del Castell?

- a. Sí
- b. No
- c. N'he sentit a parlar però no hi he anat mai

DES DE LA PERSPECTIVA D'AULA

8. Treballem aquesta festivitat a l'aula?

- a. Sí.
- b. No

9. En cas afirmatiu a la pregunta anterior, pot resumir de quina forma ho treballa a l'aula?

10. Creu interessant disposar d'una Unitat Didàctica sobre la Festa del Renaixement per fer-ne un ús a l'escola en l'Etapa d'Educació Infantil??

- a. Sí
- b. No

11. En cas afirmatiu a la pregunta anterior, perquè?

A continuació, es poden trobar les entrevistes a les sis persones implicades a primera línia de la Festa del Renaixement que ens permetran també conèixer la seva opinió sobre la relació entre la festivitat de Tortosa i la implementació d'una unitat didàctica basada en aquesta a les escoles de la ciutat. Aquestes entrevistes s'han realitzat majoritàriament a través de les xarxes socials, ja que amb els horaris de feina, d'estudi i confinaments ha estat complicada la trobada. De totes formes, una d'aquestes entrevistes sí que s'ha pogut fer de forma presencial i directa fet que ha facilitat més la interacció entre les dues persones. Aquest instrument de recollida de dades és qualitatiu perquè amb les entrevistes obtindrè respostes obertes i no mesurables objectivament. Les entrevistes contenen entre quatre i vuit preguntes. Les seves respostes es podran llegir a l'annex II d'aquest treball.

Entrevista 1: Meritxell Roigé i Pedrola – Alcaldessa de Tortosa

1. Què representa la Festa del Renaixement per a la Ciutat de Tortosa?
2. Hi ha algun projecte per a que els infants puguin conèixer la Ciutat de Tortosa i les seves tradicions? En cas afirmatiu, quin? En cas negatiu s'ho han plantejat algun cop?
3. Creu que tots els infants participen en la Festa del Renaixement i coneixen la seva història?
4. Consideraria positiu que als cursos d'infantil es treballés la Festa del Renaixement?

Entrevista 2: Domingo Tomàs i Audí – regidor de la Festa del Renaixement

1. S'ha pensat mai d'elaborar una proposta didàctica on els infants i les seves famílies puguin participar activament durant la Festa del Renaixement?
2. Creu que els infants participen en la Festa del Renaixement i coneixen la seva història o la major part d'aquests només van a veure espectacles?
3. Quins indrets de Tortosa consideraria més importants que els infants visitessin i descobrissin?
4. Fins quin punt creu que els nens i les nenes de Tortosa es poden implicar en la festa?
5. Creu que es podria arribar al reclam d'altres infants que no siguin de Tortosa?

6. Si introduïm les festivitats i tradicions locals des d'una edat primerenca, creu que els infants tindrien més estima per la seva ciutat en l'edat més adulta?
7. Consideraria positiu que als cursos d'infantil es treballés la Festa del Renaixement?

Entrevista 3: Marga Julià i Garcia – directora d'Actes Propis

1. La Festa del Renaixement, està orientada a tot tipus de públic?
2. Considera que la major part dels infants de la ciutat participen activament o les famílies només és limiten a anar a veure espectacles amb ells sense cap fonament?
3. Creu que seria factible realitzar un seguit d'activitats on els infants puguin conèixer i aprofundir més sobre aquesta Festa i els seus orígens d'una manera més lúdica i divertida?
4. S'ha pensat mai d'elaborar una proposta didàctica / tallers on els infants i les seves famílies puguin participar activament?
5. Pensa que a les escoles es parla sobre aquesta festa i la importància que té per a Tortosa?
6. Si introduïm les festivitats i tradicions locals des d'una edat primerenca, creu que els infants tindrien més estima per la seva ciutat en l'edat més adulta?
7. Consideraria positiu que als cursos d'infantil es treballés la Festa del Renaixement?

Entrevista 4: Oriol Martorell i Pellisé – abanderat de Tortosa

1. Perquè va decidir ser abanderat de Tortosa? Què és el que el va motivar per a fer-ho?
2. Des de quan recorda aquesta Festa? Hi anava des de ben petit?
3. Considera que els infants participen activament en la Festa del Renaixement?
4. Creu que a l'escola es parla de la Festa del Renaixement, ja que la festivitat cau al mes de Juliol? Consideraria important que es fes? Per què?
5. Pensa que alguns infants es queden en ganes d'agafar una de les banderes al final de la vostra actuació?

6. Creu que des del grup d'abanderats podríeu realitzar alguna proposta per endinsar als més petits amb les banderes?

7. A més d'actuar al Renaixement, feu altres actuacions a la ciutat? I en altres indrets de Catalunya?

Entrevista 5: . Laura Mora i López – dolçainera de l'Aguilot

1. Perquè va decidir ser dolçainera? Què és el que la va motivar per a fer-ho?

2. Des de quan recorda aquesta Festa? Hi anava des de ben petita?

3. Considera que els infants participen activament en la Festa del Renaixement?

4. Creu que a l'escola es parla de la Festa del Renaixement, ja que la festivitat cau al mes de Juliol? Consideraria important que es fes? Per què?

5. Pensa que alguns infants es queden en ganes d'intentar tocar la dolçaina i d'agafar un tambor al final de la vostra actuació?

6. Creu que des del grup musical de l'Aguilot podríeu realitzar alguna proposta per endinsar als més petits amb la dolçaina i la música tradicional?

7. A més d'actuar al Renaixement, feu altres actuacions a la ciutat? I en altres indrets de Catalunya?

Entrevista 6: Ares Lara i Pla – intèrpret de La Companyia

1. Perquè va decidir apuntar-se a l'Escola de Teatre? Què és el que la va motivar per a fer-ho?

2. Com va reaccionar quan va saber que actuaria a la Festa del Renaixement de Tortosa?

3. Des de quan recorda aquesta Festa? Hi anava des de ben petita?

4. Considera que els infants participen activament en la Festa del Renaixement?

5. Creu que a l'escola es parla de la Festa del Renaixement, ja que la festivitat cau al mes de Juliol? Consideraria important que es fes? Per què?

6. Pensa que alguns infants es queden en ganes d'imitar-vos i de començar a fer teatre al final de la vostra actuació?
7. Creu que des del grup La Companyia podríeu realitzar alguna proposta per endinsar als més petits en el teatre?
8. A més d'actuar al Renaixement, feu altres actuacions a la ciutat? I en altres indrets?

3.3.3 Mostra/població

Tal com he explicat a la introducció de l'apartat anterior, els meus instruments seleccionats han estat el qüestionari i l'entrevista. Amb aquests dos instruments propis, podem dir que utilitzo una metodologia mixta de manera que els resultats m'ajudaran a enfocar d'una manera més correcta i precisa la unitat de programació didàctica posteriorment.

En primer lloc, he desenvolupat un qüestionari que va dirigit al personal docent d'Educació Infantil de totes les escoles de Tortosa i pedanies. Aquestes escoles sumen un total de 14 centres tan públics com privats. Considero important que els i les mestres de totes les escoles puguin col·laborar amb el resultat d'aquest qüestionari, ja que el Renaixement és una Festa pròpia de ciutat, per la qual tots els nens i nenes de Tortosa i voltants haurien conèixer aquesta tradició i la cultura que va lligada la Festa del Renaixement.

En segon lloc, he elaborat sis entrevistes amb diverses i àmplies preguntes. La primera entrevista anirà dirigida a l'alcalde de Tortosa, qui pot oferir una visió ben oberta de l'impacte i conseqüències de la Festa així com detallar i analitzar-ne la importància. També he volgut realitzar una entrevista al regidor de Festes, i una de les persones que ha estat vinculada a la Festa des dels seus orígens, per conèixer alguns aspectes sobre l'organització d'aquesta. També a la directora d'Actes Propis per descobrir alguns aspectes tècnics i formar una idea més completa de la Festa. Les altres entrevistes les realitzaré a tres persones integrants de grups de cultura popular diferents, tots ells participants de la Festa del Renaixement. D'aquesta manera podré descobrir com viuen des de dins la festivitat i conèixer la seva opinió també sobre la iniciativa de poder impulsar activitats relacionades amb la Festa a les escoles.

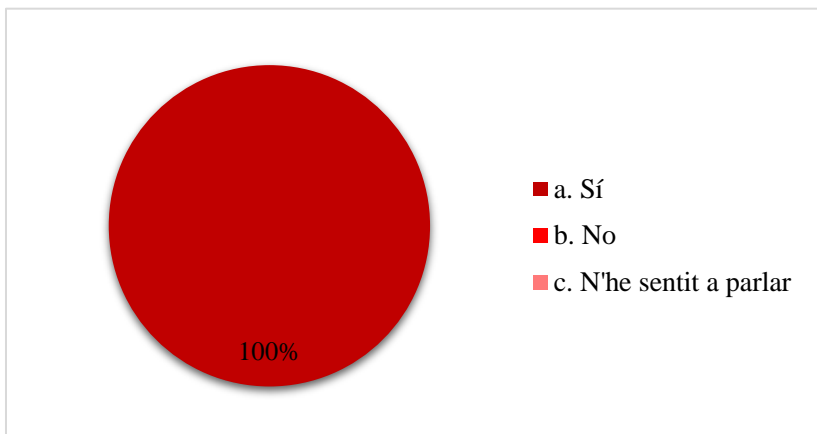
3.5. Resultats

Qüestionaris:

Un cop acabada la fase de recollida de respostes sobre el qüestionari als docents d'Educació Infantil de les escoles de Tortosa i pedanies, he obtingut un total de 29 respostes, una bona dada en relació als docents que hi ha a Tortosa. Cal esmentar que la mostra del qüestionari era bastant limitada, ja que era d'un total de 14 escoles. El primer cop que el vaig enviar, vaig rebre 12 respostes, per la qual cosa vam creure convenient fer un recordatori i ampliar el termini perquè tinguin més dies per respondre'l. Aquesta segona vegada em van respondre 17 docents, donant així la dada final de 29 respostes. Tot seguit es podrà veure detallat el qüestionari enviat als docents i analitzades les seves respostes.

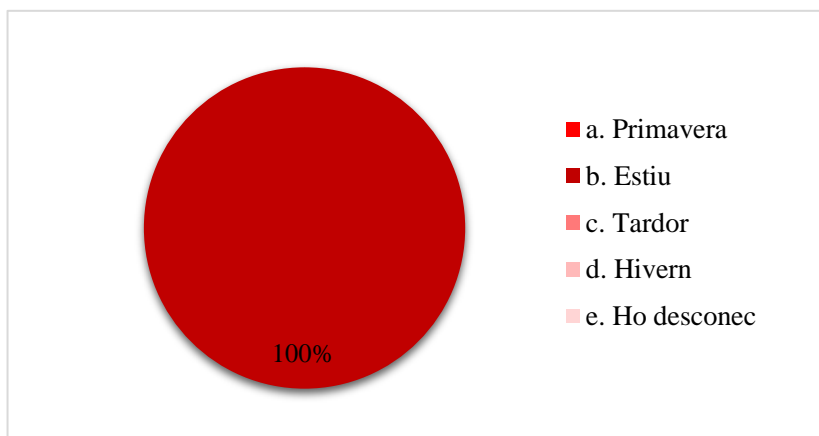
DES DE LA PERSPECTIVA DE CONEIXEMENT PERSONAL

Pregunta 1: Coneix la Festa del Renaixement de Tortosa?

En aquest primer gràfic podem observar com el total de docents de les escoles de Tortosa i pedanies que ha contestat el qüestionari coneixen la Festa del Renaixement.

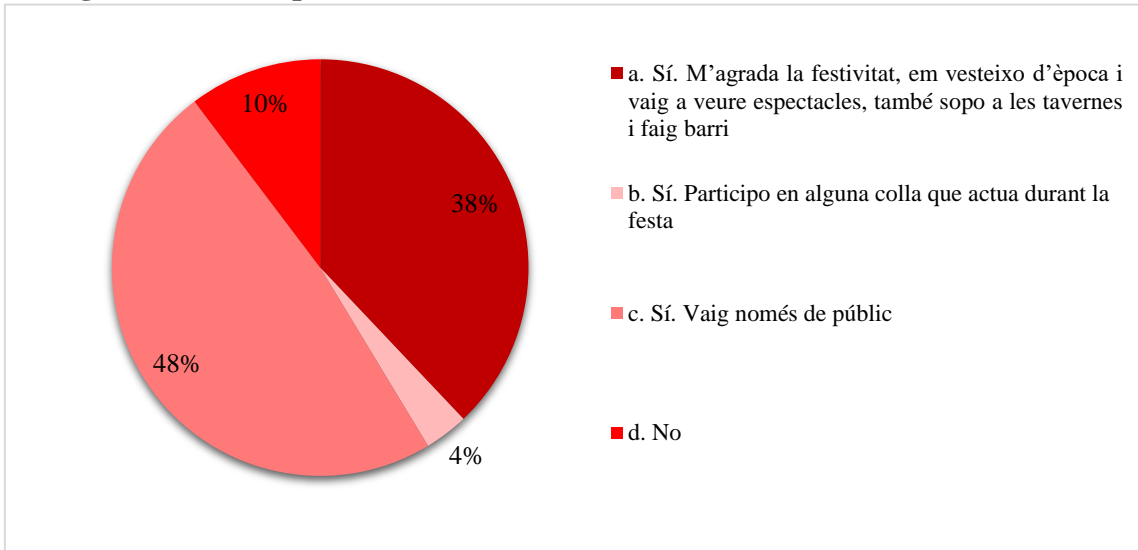
Pregunta 2: Coneix en quina època de l'any se celebra la Festa del Renaixement?

Els docents han respost unànimement que coneixen que aquesta Festa se celebra a l'estiu.

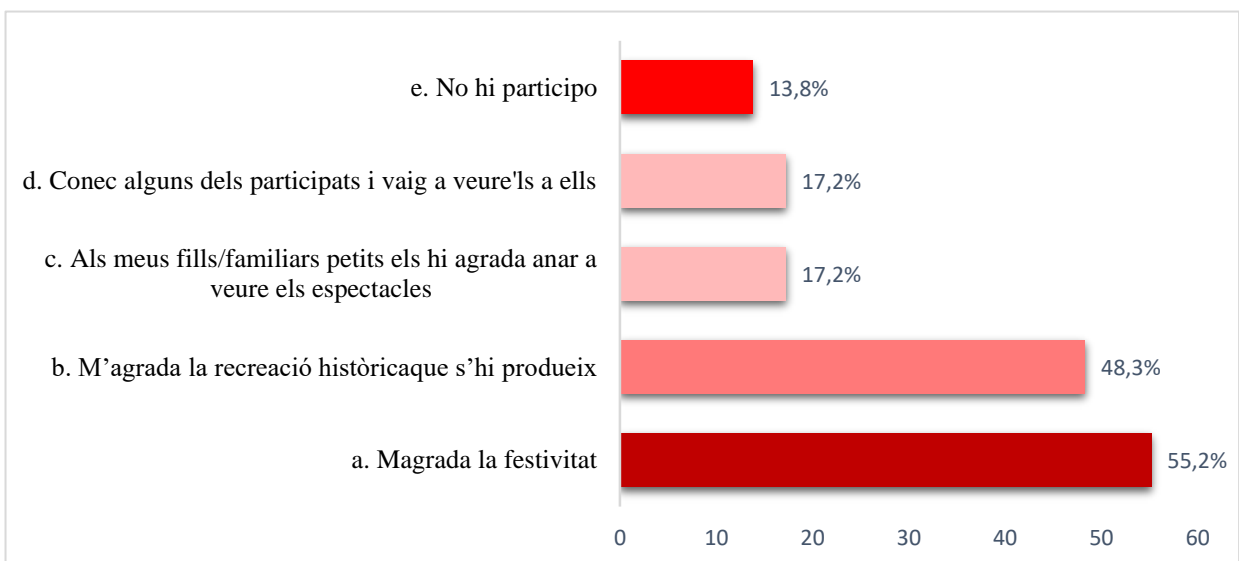

Pregunta 3: Participa de la Festa

Com podem observar la majoria dels docents, un 89,70% participen de la festa, però només un 3,5% d'aquests actuen durant el Renaixement.

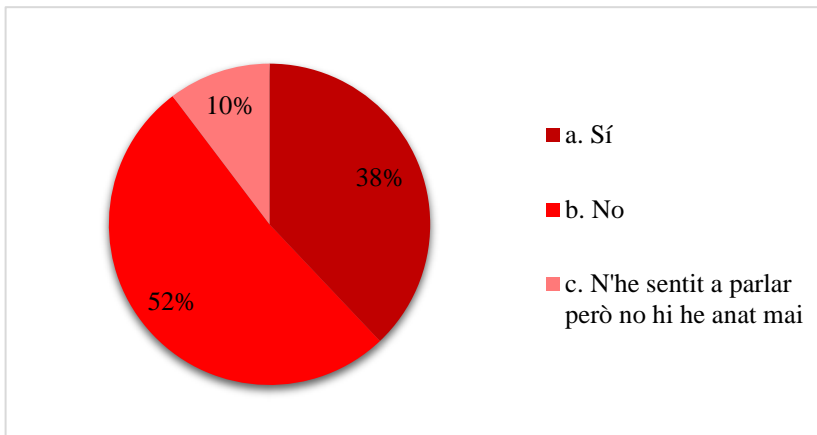
Pregunta 4: En cas afirmatiu, perquè hi participa? Resposta d'elecció múltiple

Com podem comprovar la resposta més votada ha estat la a. amb un 55,2 %, seguida de prop per la resposta b. amb un 48,3 %. Podem observar un empat entre les respostes c. i d. amb un 17,2 %. Finalment un 13,8% dels enquestats opten per la resposta e.

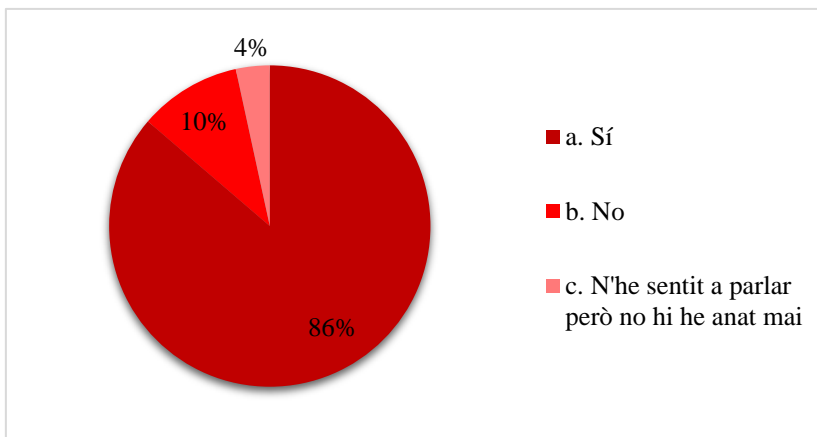
5. Ha visitat alguna vegada el centre d'interpretació del Renaixement?

Només el 38% dels docents que han contestat aquest qüestionari han visitat el centre d'interpretació del Renaixement. Per contra, el 62% dels

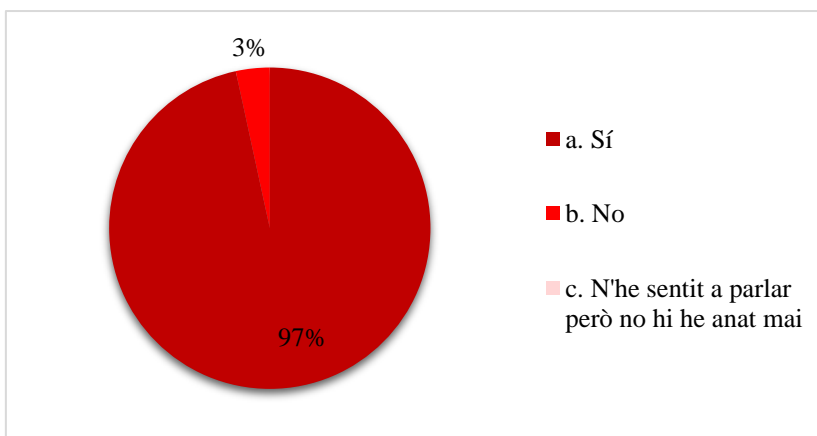
docents no hi ha anat mai, però un 10% n'ha sentit a parlar.

6. Ha visitat alguna vegada a muralla de la ciutat i els Jardins del Príncep?

En aquesta pregunta trobem un gran canvi respecte a la pregunta anterior. Com podem veure, un 86% dels docents l'ha visitat.

7. Ha visitat alguna vegada el Castell de la Suda (Parador de Tortosa) i el passeig de Ronda del Castell?

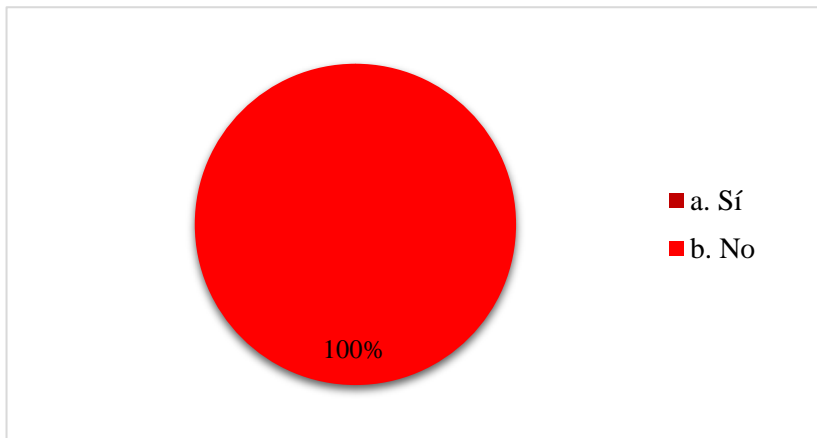

Més del 95% dels docents que han respost el qüestionari afirmen que ha estat al Castell de la Suda i al Passeig de Ronda. Només 1 persona no l'ha visitat.

DES DE LA PERSPECTIVA D'AULA

8. Treballeu aquesta festivitat a l'aula?

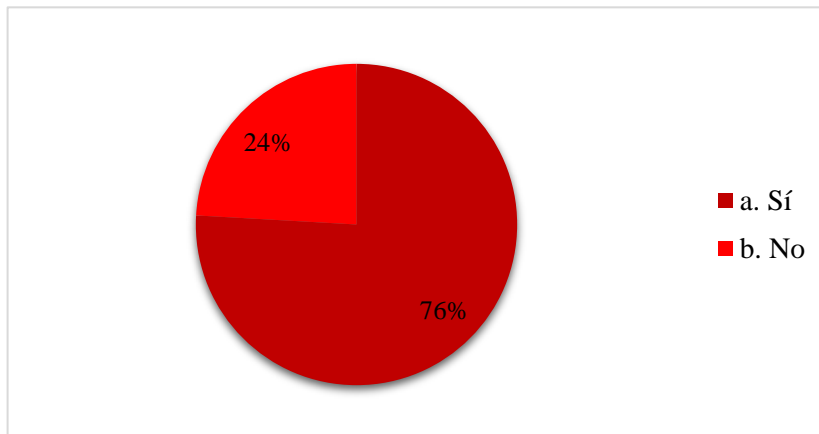

Com es pot veure i comprovar clarament en aquest gràfic, cap docent de cap escola de la ciutat treballa la Festa del Renaixement a la seua aula.

9. En cas afirmatiu a la pregunta anterior, pot resumir de quina forma ho treballa a l'aula?

No s'aplica.

10. Creu interessant disposar d'una Unitat Didàctica sobre la Festa del Renaixement per fer-ne un ús a l'escola en l'Etapa d'Educació Infantil?

Més del 75% dels docents que han contestat aquest qüestionari han cregut interessant tenir una Unitat Didàctica sobre la Festa del Renaixement.

11. En cas afirmatiu a la pregunta anterior, perquè?

Les respostes dels docents han estat molt satisfactòries, ja que molts consideren important treballar la Festa del Renaixement a l'aula per apropar als infants la cultura i tradició de la Ciutat de Tortosa. A més també esmenten que d'aquesta manera es pot treballar la

història de la ciutat, interès motivador per als nens i nenes. Per evitar l'extinció de la festa i conseqüentment la pèrdua d'aquesta cultura popular: cal fomentar el Renaixement a l'aula i que els infants creixin enfortint els lligams més propers a les nostres terres.

A continuació es podrà llegir cada una de les respostes que han fet els docents a la última pregunta, l'onze:

- ✓ Des de petits han de conèixer les festes
- ✓ Ens dona la possibilitat de treballar en l'àmbit cultural i històric
- ✓ Per fer més barri i ciutat i introduir des de petits els elements més importants de la festa.
- ✓ Conèixer les festivitats de la ciutat.
- ✓ Penso que donaria molt de joc treballar aquesta festivitat (es poden fer moltes propostes envers aquesta) i pot resultar molt interessant per als infants. També crec que és important que els infants coneguin la cultura de la seva ciutat, ja que així quan siguin grans continuaran participant en aquesta i evitaran l'extinció de la festa i conseqüentment la pèrdua d'aquesta cultura popular.
- ✓ Treballar la Cultura popular de la ciutat.
- ✓ Aquest curs és el primer any que treballo a Tortosa. Trobaria interessant treballar aquesta proposta, perquè és un centre d'interès força motivador i proper a l'alumnat tortosí.
- ✓ Perquè és una festa que és del nostre barri i per als alumnes resultaria molt engrescadora i motivadora, ja que així enfortim els lligams amb l'entorn més proper.
- ✓ Perquè un any vam treballar en el projecte, els castells i per a ells és molt interessant. Penso que aquest tema els agradaria.
- ✓ Per donar valor a un seguit d'actes que es donen lloc a la nostra ciutat i perquè és una festa que permet visitar diversos punts que formen part del patrimoni històric i cultural de la ciutat de Tortosa que indubtablement els alumnes de la ciutat han de conèixer
- ✓ Bonica forma de donar a conèixer als infants les tradicions de la ciutat.
- ✓ Tot és cultura.
- ✓ Perquè cal continuar potenciant la cultura i tradicions de la nostra ciutat
- ✓ Pots aprofundir en vestimenta, història, etc.

- ✓ Si perquè és una manera d'explicar l'època de renaixement de la ciutat que els nens viuen.
- ✓ Perquè forma part de la cultura i tradicions de la nostra ciutat.
- ✓ Com a part de la cultura i tradicions de la ciutat i també com a eina d'integració
- ✓ Per apropar als nens/es i conèixer el perquè d'aquesta festivitat i fer-los participants.
- ✓ Crec que seria interessant, però en ser la tercera setmana de juliol potser queda una mica lluny del curs escolar que acaba entorn de Sant Joan.

Entrevistes:

Un cop realitzades les sis entrevistes a les diferents persones esmentades anteriorment, totes elles estan d'acord i avalen que s'hauria de treballar la Festa del Renaixement a les escoles de la ciutat des de ben petits.

L'alcaldeessa de Tortosa, Meritxell Roigé, esmenta que la Festa del Renaixement s'ha convertit en un signe d'identitat de la ciutat i és un reclam turístic per a molta gent d'arreu per donar a conèixer el patrimoni i la història de la ciutat. A més, comenta que hi ha projectes per apropar els infants a la cultura de la ciutat com són visites guiades a la casa dels gegants, a l'Ajuntament o al museu de la ciutat, però no es fa cap visita guiada al centre d'interpretació del Renaixement ni a indrets on es duu a terme aquesta festa. Tot i que esmenta que d'una manera o una altra els infants participen en la Festa del Renaixement, ja sigui vestint-se d'època o comprant un escut i una espasa, l'alcaldeessa considera una molt bona manera d'apropar més als infants a Tortosa creant i proporcionant una Unitat Didàctica a les escoles per conèixer la cultura, ja que és la millor manera d'estimar la nostra ciutat.

La directora d'Actes Propis de la Festa del Renaixement, Marga Julià, anomena que cal treballar aquesta festa a les escoles, però no només a Educació Infantil, sinó també a Educació Primària, a l'ESO i a Educació Especial. És imprescindible que a les escoles de la ciutat es parli sobre aquesta Festa, ja que si es té estima per la ciutat des de petits, la societat més adulta col·laborarà activament en la Festa i cada vegada aquesta tindrà més renom i les persones de la ciutat continuaran amb aquesta tradició. A més, Julià remarca que la Festa conté una multitud d'espectacles que van dirigits a tot tipus de públic i de totes les edats, tot i que centrant-nos en els infants, aquests no reben cap tipus d'informació prèvia sobre la festa i els seus orígens abans que esdevinguin les dates assenyalades. És

per això que, tot i que dins la Festa del Renaixement hi ha alguna zona de joc infantil, no hi ha cap rerefons i no hi ha cap proposta didàctica que combini tallers ni activitats familiars on aquests participin activament, per això creu important que se'n parli a les escoles.

El regidor de la Festa del Renaixement Domingo Tomàs afirma que els infants participen en la Festa del Renaixement perquè es vesteixen d'època i van a veure els espectacles familiars que hi ha preparats. A més esmenta que gràcies a les entitats culturals associades, la Festa del Renaixement té un impacte molt gran a tota la població de la ciutat de Tortosa. A més considera important que els infants de fora de la ciutat també puguin endinsar-se dins la festa juntament amb les diferents associacions que hi ha. Tomàs remarca que si a les aules es duu a terme una programació pedagògica, els infants valoraran, viuran i s'estimaran més la ciutat, per la qual cosa la Festa tindrà una continuïtat i un èxit assegurat.

Pel que fa als participants de diferents agrupacions de la Festa del Renaixement, tots tres mencionen que viuen la festa des de ben petits, gràcies a les seves famílies, que els portaven a veure i gaudir d'aquesta Festa. Cap d'ells recorda el fet de parlar d'aquesta Festa a la seva escola. Per tant, consideren interessant que a les escoles es parli i es conegui aquesta festa de recreació històrica tot coneixement els elements que la conformen com el bestiar popular, els instruments i les organitzacions que hi participen. Les respostes dels docents han estat molt satisfactòries, ja que molts consideren important.

3.6 Conclusions

En finalitzar aquest treball he pogut respondre als objectius principals que es van plantejar en un principi.

Respecte al primer objectiu plantejat, que va ser el d'investigar els coneixements dels mestres sobre la Festa del Renaixement, on vaig poder comprovar que tots els docents havien sentit a parlar sobre la Festa i sabien en quina època de l'any es du a terme. Però no tots coneixen ni han anat a visitar els indrets més peculiars de la ciutat on es recrea aquesta festa.

Pel que fa al segon objectiu, analitzar si a les escoles de la ciutat hi ha creada i implementada una Unitat Didàctica sobre aquesta Festa on es facin activitats i es parli sobre el Renaixement. El seu resultat va ser negatiu a totes les escoles, és a dir, a cap aula d'educació infantil es duu a terme cap projecte on es mencioni el Renaixement, una festa popular, cultural i de recreació històrica pròpia de la ciutat de Tortosa.

Seguidament el tercer objectiu marcat va ser el de cercar si hi ha materials elaborats. Vaig poder comprovar que hi ha alguns materials elaborats per a infants, però aquests no es troben a les escoles, sinó que són un producte d'un comerç especialitzat en la Festa del Renaixement. És a dir, si les famílies no hi van pel seu compte i compren alguna cosa, els infants mai tindran l'oportunitat de tenir-ho al seu abast (contes, banderes petites, titelles, espases i escuts de fusta, productes de la terra, etc.). Es tracta d'un material molt complert d'entreteniment, però que no segueix criteris pedagògics. Cal fer esment que La Colla Jove de Tortosa disposa d'unes banderes petites al seu local per ser utilitzades per aquells infants que es volen iniciar en l'art de la bandera amb els Abanderats de Tortosa.

Finalment el darrer objectiu proposat va ser analitzar si els materials cercats han estat elaborats didàcticament. Vaig arribar a la conclusió que no ha estat així. El material que hi ha sobre la Festa del Renaixement és totalment de caràcter lúdic i els infants que en disposen poden jugar amb ell de la mateixa manera que poden jugar amb un camió de bombers o amb un joc de construccions.

A conseqüència d'aquests resultats he volgut crear una proposta de millora de la pràctica escolar educativa, ja que és un dels dos àmbits en què correspon el contingut del TFG. Per això he volgut investigar sobre la Festa del Renaixement i la seva aplicació a les aules, per intentar nodrir de coneixements als docents i a l'alumnat creant tres Unitats

Didàctiques per als tres cursos d'Educació Infantil, és a dir, P3, P4, i P5. Aquestes tres unitats estan adjuntades a l'apartat 5 d'annexos, concretament a l'annex III, IV i V respectivament d'aquest treball.

Aquest treball tindria una molt bona futura línia de recerca que seria aplicar aquestes Unitats Didàctiques a les escoles de la ciutat per veure si són factibles i ben rebudes per tot l'alumnat i pels docents. Si fos positiu, es podria portar al centre de recursos del servei educatiu del Baix Ebre perquè aquesta Festa sigui incorporada dins de la programació anual d'aula.

4. Referències

- Ajuntament de Tortosa. (21 / Juliol / 2015). *Festa del Renaixement de Tortosa*. Recollit de <http://www.festadelrenaixement.org/es/noticia/exposicion-panoramica-tortosa-renacentista-wyngaerde-1536>. Consultat el 19/ d'abri / 2022
- Ajuntament de Tortosa. (sense data). *Festa del Renaixement. Tortosa*. Consultat el 10 i 13 / Octubre / 2021, a <http://www.festadelrenaixement.org/>
- BOE. Legislación consolidada. (30 / Desembre / 2011). *Ley 2/1993, de 5 de marzo, de Fomento y Protección de la Cultura*. Consultat el 10 / Novembre / 2021, a Comunidad Autónoma de Cataluña: <https://www.boe.es/buscar/pdf/1993/BOE-A-1993-8975-consolidado.pdf>
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. (2016). *Currículum i orientacions. Educació infantil, segon cicle*. Consultat el 10 / Novembre / 2021, a <https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/curriculum/curriculum-infantil-2n-cicle.pdf>
- Fundació enciclopèdia catalana. (1980). *Enciclopèdia de l'Esport Català*. Consultat el 10 / Novembre / 2021, a <https://www.enciclopedia.cat/ec-ee-1424.xml>
- Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona. (Setembre / 2018). *Educació i cultura popular*. Consultat el 03 i 10 / Octubre / 2021, a Fòrum d'educació i cultura popular: https://cultura.gencat.cat/web/.content/cultura_popular/07_publicacions/edicions_singulars/documents/SD_ForumEduCultPopular.pdf
- Institut d'Estudis Catalans. (Última modificació aprovada 2019). *Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans*. Consultat el 10 / Octubre / 2021, a DIEC2 del 2007: <https://dlc.iec.cat/>
- Pons, J. S. (2013). *La historia cultural* (2a ed.). (E. A. A., Ed.) Madrid, Espanya. Consultat el 10 / Novembre / 2021, a https://issuu.com/noeruano/docs/justo_serna__anaclet_pons-la_histor
- vLex. (2021). *Información jurídica inteligente*. Consultat el 10 / Novembre / 2021, a <https://vlex.es/vid/popular-tradicional-associacionisme-36313908>

vLex. (2021). *Información jurídica inteligente*. Consultat el 10 / Novembre / 2021, a <https://vlex.es/vid/estructuracio-promocio-popular-tradicional-36320578>

Wikimedia Foundation, Inc. (05 / Març / 2022). *Viquièdia. L'enciclopèdia lliure*. Recollit de https://ca.wikipedia.org/wiki/Anton_van_den_Wyngaerde Consultat el 19/ d'abril / 2022

5. Annexos

5.1 Annex I: Qüestionari als docents d'Educació Infantil de la ciutat de Tortosa

El qüestionari elaborat el podeu trobar en el següent enllaç:

https://docs.google.com/forms/d/1ShWcrBp9PHYDsjAk_8G8XTt5VgAma8Zh1K4TyWmi9R0/edit?usp=forms_home

A més, també podeu trobar les respostes dels docents si premeu en l'enllaç següent:

https://docs.google.com/forms/d/1ShWcrBp9PHYDsjAk_8G8XTt5VgAma8Zh1K4TyWmi9R0/edit#responses

5.2 Annex II: Entrevistes

5.2.1. Meritxell Roigé i Pedrola – alcaldessa de Tortosa

1. Què representa la Festa del Renaixement per a la Ciutat de Tortosa?

En pocs anys s'ha convertit en un signe d'identitat de la ciutat: en els últims anys, des del govern municipal que encapçalem hem implementat un model de programació que ha suposat un revulsiu i la consolidació definitiva de la Festa. No només és una magnífica oportunitat per donar a conèixer a la gent de fora de Tortosa el nostre important patrimoni i la nostra història, sinó que també ens permet que la gent de la ciutat visqui una festa molt participada, conegui el nostre llegat cultural i patrimonial, i reforcem la vitalitat que té el nostre municipi. Si la Festa del Renaixement no existís l'hauríem de crear.

2. Hi ha algun projecte per a que els infants puguin conèixer la Ciutat de Tortosa i les seves tradicions? En cas afirmatiu quin? En cas negatiu s'ho han plantejat algun cop?

Fa anys que duem a terme accions que ens permeten donar a conèixer als tortosins i tortosines més joves allò que és Tortosa i aquells aspectes que ens fan singulars. Per exemple, amb visites guiades amb les escoles de la ciutat a llocs emblemàtics, com ara el Museu o l'edifici de l'ajuntament. Això ens permet explicar-los i que descobreixin quin paper juguen les institucions i per a què serveixen. És evident que la pandèmia ha fet que algunes d'aquestes accions no les haguem pogut dur a terme com era habitual, però esperem recuperar-les plenament en poc temps.

En l'àmbit educatiu també duem a terme accions per tal que coneguim, per exemple, el nostre patrimoni cultural popular: ho fem amb visites guiades i portes obertes a espais com el de la Casa dels Gegants, situada al parc Teodor González. Va ser un equipament que vam fer des d'aquest govern municipal per tal d'aproximar els gegants, les cucaferes i tota la resta d'elements del nostre seguici popular a la ciutadania, cada dia de l'any.

També fem visites periòdiques al Museu de Tortosa, a l'edifici modernista de l'antic escorxador. Allà, recentment també hem generat noves maneres per a arribar als infants, com per exemple amb un *escape room* que els permet descobrir allò que guarda el Museu d'una manera molt entretinguda.

Aquests són només alguns dels projectes que fem des de l'Ajuntament amb els infants.

3. Creu que tots els infants participen en la Festa del Renaixement i coneixen la seva història?

D'una manera o d'una altra, tota la gent de Tortosa participa en la Festa del Renaixement. Alguns ho fan vestint-se d'època: quan passegem pel nucli històric es poden veure molts xiquets i xiquetes que van vestits com si fossin nobles, o gent del poble. A més, molts aprofiten el mercat d'època per comprar alguna espasa o escuts de fusta, i és fàcil poder-los veure jugant al carrer com si fossin persones del segle XVI.

A banda dels que es puguin vestir d'època, també hi ha qui viu la Festa com a espectadors: en aquest sentit, l'oferta de la mateixa Festa del Renaixement inclou alguns espectacles que van adreçats directament a aquest públic més infantil, com un espectacle que fem amb els membres de l'Escola Municipal de Teatre, que per exemple ens serveix per explicar la llegenda de la Cucafera.

Viure la Festa – sigui com a espectador o com a personatge d'època– fa que els tortosins i tortosines més joves puguin conèixer una mica més aquesta part tan important de la nostra història.

4. Consideraria positiu que als cursos d'infantil es treballés la Festa del Renaixement?

Seria una bona manera de fer que l'alumnat conegui encara més la ciutat. Conèixer la ciutat és la millor manera d'estimar-la. És bo que la gent de Tortosa sàpiga la importància de la nostra història, del nostre patrimoni. La Festa del Renaixement és una manera de posar-la en valor i de posar en relleu que, al segle XVI, Tortosa va tindre el moment de màxima esplendor com a ciutat.

5.2.2. Domingo Tomàs i Audí – regidor de la Festa del Renaixement

1. S'ha pensat mai d'elaborar una proposta didàctica on els infants i les seves famílies puguin participar activament durant la Festa del Renaixement?

La Festa del Renaixement sempre ha intentat programar activitats de públic familiar o encarades als més petits de la casa. És per això que sempre s'han intentat dur a terme en modalitat de taller intentant que fos una proposta participativa i activa. La Festa del

Renaixement es fa al mes de juliol, i tot i no poder fer col·laboracions amb la comunitat educativa perquè a les escoles és un període de vacances, sí que s'aprofita als diferents campus que hi ha a la ciutat amb l'objectiu de tenir un públic assegurat i organitzat en els diferents espectacles i activitats del divendres al matí.

2. Creu que els infants participen en la Festa del Renaixement i coneixen la seva història o la major part d'aquests només van a veure espectacles?

Sense cap mena de dubte els infants són protagonistes a la Festa del Renaixement i participen d'una manera activa, no només consumidors d'espectacles i de propostes d'entreteniment sinó que formen part de vida activa de la Festa del Renaixement. De fet, són ja moltes les generacions de persones que eren petits i petites, que s'han fet grans i s'han implicat des del primer dia vestint-se d'època i participant en la festa de manera activa. Molts d'ells vinculats en l'extens teixit associatiu de la ciutat que en l'àmbit de la cultura popular i tradicional és una eina clau i bàsica en la vertebració participativa en la Festa del Renaixement. Tot i això, els infants no tenen un rerefons d'informació de la Festa i no coneixen els seus orígens.

3. Quins indrets de Tortosa consideraria més importants que els infants visitessin i descobrissin?

La Festa del Renaixement sempre és una bona excusa i un bon moment per tal d'endinsar-se en la part més monumental i històrica de la ciutat i a partir d'aquí fer una visita als espais, que per als més menuts són absolutament fantàstics. Per tot això, el fet de poder transitar per la zona emmurallada de les Avançades de Sant Joan, el Castell de la Suda i la Ronda, els transporta i els porta a diferents històries que formen part de la imaginació dels infants. Quant a espais, és la part més seductora ja que no s'acostuma a visitar en el dia a dia. A més, un dels edificis més emblemàtics de la ciutat i que pocs infants ni han passat pel seu davant, ja que és un carrer sense sortida, és el Centre d'Interpretació del Renaixement a l'espai Sant Domènec, un lloc on els infants poden anar i veure vestuari, imatges, vídeos i explicacions de la Festa del Renaixement.

4. Fins quin punt creu que els nens i les nenes de Tortosa es poden implicar en la festa?

La implicació de la festa del Renaixement la poden fer de moltíssimes maneres, ja que són moltes entitats que donen una proposta per arribar forts i ben organitzats a la Festa.

Podríem dir que els infants són la base de la garantia de la continuïtat d'aquesta festivitat. Molts d'ells ja formen part de la vida social i cultural de la ciutat gràcies a les associacions que treballen conjuntament amb l'organització de la Festa del Renaixement d'una manera més directa

5. Creu que es podria arribar al reclam d'altres infants que no siguin de Tortosa?

Segurament el reclam dels infants que puguin ser de fora de Tortosa és una de les opcions que durant els dies de la Festa està més publicitada i hi ha més opció i possibilitat d'accedir-hi. Però un dels camps en els quals es podria ser una mica més ambiciós seria intentar que en aquestes entitats que he comentat anteriorment s'impliquessin i participessin al llarg de l'any gent de fora.

6. Si introduïm les festivitats i tradicions locals des d'una edat primerenca, creu que els infants tindrien més estima per la seva ciutat en l'edat més adulta?

Si una cosa ha aconseguit la Festa del Renaixement és acabar sent aquell referent i aquell moment de l'any en el qual tothom se sent molt orgullós de la seva ciutat. Tothom acaba convidant amics i coneguts a venir a visitar Tortosa en un moment en el qual es transforma de manera extraordinària. La celebració de la Festa del Renaixement, d'alguna manera ja forma part del nostre ADN perquè són 25 edicions de la festa. És una festa que de manera prematura la seva 3a edició va agafar una velocitat de creuer extraordinària i va ser plenament consolidada a la ciutat.

7. Consideraria positiu que als cursos d'infantil es treballés la Festa del Renaixement?

Evidentment que és una consideració positiva que als cursos d'infantil es pugui treballar la Festa del Renaixement i seria una acció més que complementària la que ja hi ha a través de les entitats culturals. D'aquesta participació en les aules se'n derivarien implicacions encara més actives durant la Festa i de retruc tindríem també aquest retorn del qual representa la participació i implicació directa. D'alguna manera, aquesta participació en cursos i aquesta tasca pedagògica pot ajudar a inculcar als més petits la Festa del Renaixement. És important que participi tota la població perquè la Festa del Renaixement tindrà èxit i podrà perdurar en el temps en la mesura que els infants la coneguin i la visquin i sobretot, l'estimen.

5.3.3. Marga Julià i Garcia – directora d'Actes Propis

1. La Festa del Renaixement, està orientada a tot tipus de públic?

Sí, és un proposta que tenim molt clar a quin tipus de públic a d'anar dirigida, ja sigui des dels més petits fins als més grans, molt en un públic familiar, ja que hi ha molts espectacles que van des dels 0 fins als 90 anys.

2. Considera que la major part dels infants de la ciutat participen activament o les famílies només és limiten a anar a veure espectacles amb ells sense cap fonament?

Tot i que els infants xalen molt a la Festa del Renaixement, ja que per a ells aquesta festivitat és com entrar dins d'un conte de cavallers, dracs, personatges i històries, no tenen cap informació previa abans de participar a la festa per tant considero que molts d'aquests van als espectacles i actes del Renaixement sense haver-ne parlat.

3. Creu que seria factible realitzar un seguit d'activitats on els infants puguin conèixer i aprofundir més sobre aquesta Festa i els seus orígens d'una manera més lúdica i divertida?

Sí, és factible. Al 2006 em van contractar per fer només l'Acte Inaugural i la desfilada final, i ja va ser al 2007 que jo vaig començar a ser la directora d'Actes Propis de la Ciutat de Tortosa on vaig incitar a que és fessin més activitats per als infants, ja que creia que fins al moment se'n feien realment poques. Aquestes poques activitats infantils que es feien, les portaven a terme la companyia de teatre *Els Mirtos*, un grup argentí establert a la ciutat de Tortosa que s'encarregava d'organitzar l'Acte Inaugural fins al 2006, on el canvi de mandat va fer que passes a fer-ho jo com he esmentat anteriorment.

Vaig voler fer un canvi radical de l'Acte Inaugural per fer-lo més amè per als participants i també per al públic. A més vaig impulsar activitats infantils on vaig fer crear unes titelles per fer teatres infantils a la Festa del Renaixement i també al Nadal Jove durant el mes de desembre i gener. Això va estar actiu durant uns anys però després, per causes que no venen al cas, es va deixar de fer durant una temporada, tot i que de fa uns anys cap aquí, aquesta llegenda de la Cucafera s'ha tornat a activar durant la Festa del Renaixement i actualment es duu a terme. També cal dir que La Companyia *La Fragua de Vulcano*, d'Alaquàs, València, també porta alguns tallers infantils però sense cap rerefons, ja que moltes vegades aquells llocs semblen una "guarderia" on algunes de les famílies deixen els infants sols.

És per aquest motiu que actualment s'està plantejant una iniciativa on els protagonistes siguin els infants i les seves famílies, participant activament a la Festa del Renaixement fent tallers, jocs i moltes més activitats en un possible campament infantil amb el cost d'un preu simbòlic.

4. S'ha pensat mai d'elaborar una proposta didàctica / tallers on els infants i les seves famílies puguin participar activament?

Al 2005 i al 2008 es va fer *Baldiri i el pirata de l'Ebre*, una actuació teatral escrita per mi que vam fer amb la meua companyia de teatre que tenia a Barcelona. Alhora també vam presentar un programa on vam dur a terme uns tallers on els infants poguessin fer-los juntament amb les seves famílies, com per exemple el de pintar un gegant o crear el seu propi mocador pirata. Vam notar que en aquell moment no hi va haver molta difusió, cosa que ara no seria tant de problema, ja que les tecnologies i les xarxes socials han avançat molt.

Als programes de Festes del Renaixement, hi ha un apartat on durant la festa es fan activitats infantils, tot i que podem dir que actualment hi ha moltes actuacions familiars, però no hi ha cap proposta didàctica que combini tallers ni activitats familiars on aquets participin activament.

5. Pensa que a les escoles es parla sobre aquesta festa i la importància que té per a Tortosa?

Molt menys del que es deuria, i no només als infants, sinó a cap curs escolar incloent educació primària, ESO i Escoles d'Educació Especial.

Quan jo venia amb la meua companyia de teatre de Barcelona a actuar a la festa, a cada grup hi havia dos o tres voluntaris que ens acompanyaven durant tot el dia als carrers i places on ens tocava actuar. Era una situació molt còmoda, ja que la gent que érem de fora no sabíem on havíem d'anar ni com s'hi arribava, per la qual cosa s'agraïa molt aquest fet.

Vaig decidir deixar-me la companyia de Barcelona i mudar-me a Tortosa. Des del 2008 que visc a Tortosa i des de llavors sóc la directora d'Actes Propis de la Ciutat. D'uns anys cap aquí he notat que cada cop hi ha menys voluntaris per acompanyar els grups estrangers i ens hem vist obligats a donar-los-hi el mapa de Tortosa per a que es guiïn ells mateixos. És per això que penso que si a les escoles és parles de la Festa del Renaixement

des de ben petits i de la importància que té aquesta sobre la Ciutat de Tortosa, hi hauria molta més gent interessada en ser guia-voluntari i en ajudar a que aquesta festa sigui encara més una atracció turística per a la gent de fora.

6. Si introduïm les festivitats i tradicions locals des d'una edat primerenca, creu que els infants tindrien més estima per la seva ciutat en l'edat més adulta?

Sí, està claríssim. De fet hi ha un grup d'abanderats petits que actuen a la festa del Renaixement i surten a la desfilada final. El problema que hi ha és que no es un grup fixe, ja que els nens i les nenes creixen i es un grup molt variable. Aquest és l'únic grup de nens i nenes, portat per la Colla Jove de Dolçainers de Tortosa.

El més segur és que aquests infants en fer-se grans continuaran amb la tradició i vulguin actuar a la Festa des d'una entitat o una altra, és per això que vull recalcar que si des de petits els inculquem amb la tradició i cultura tortosina, tindran més estima per la Ciutat.

7. Consideraria positiu que als cursos d'infantil es treballés la Festa del Renaixement?

I tant, s'haurien de treballar les festes populars de Tortosa. Igual com es treballa Nadal, la Castanyada i el Carnaval crec que La Festa del Renaixement és una festivitat clau per conèixer la cultura i el patrimoni de la Ciutat en la que vivim, ja que es una Festa molt coneguda a la ciutat i penso que els nens i les nenes de Tortosa han de continuar vivint aquesta tradició.

Tot i que la festivitat no es realitza dins del calendari escolar, es podria fer de manera que a final de curs, els infants facin activitats envers la festa i que es guardin el material creat per a quan vingui la festa. Per fer això es necessitaria col·laboració ciutadana i que les entitats i la gent que col·labora al renaixement, també hauria d'estar d'acord i disposada a perdre un matí per anar als col·legis, fet que no sempre es fàcil.

5.4.4. Oriol Martorell i Pellisé – abanderat de Tortosa

1. Perquè va decidir ser abanderat de Tortosa? Què és el que el va motivar a fer-ho?

Sempre he viscut molt intensament la festa, mirant tots els espectacles possibles i passejant per tots els carrers, però va haver un moment en que vaig pensar, i perquè no participar-hi?

Els Abanderats sempre m'han agradat molt i quan vaig decidir fer el pas no m'ho vaig pensar dos vegades, em va motivar apuntar-me el fet de ser una entitat i un grup molt important per a la ciutat i perquè com a tortosí crec que és una experiència que havia de provar.

2. Des de quan recorda aquesta Festa? Hi anava des de ben petit?

Recordo que de petit no li donava importància i no m'agradava vestir-me d'època. Potser anava a veure la desfilada i poca cosa més. No va ser fins a l'adolescència que vaig començar a adonar-me'n de la importància i la grandària que té la festa, i l'impacte positiu que aquesta aporta a la ciutat.

3. Considera que els infants participen activament en la Festa del Renaixement?

Pel que respecta als espectacles no hi veig molta participació, donat que requereixen coneixements i aptituds que potser els infants no han desenvolupat encara (música, força, memòria, resistència...). Sí que és cert que se'n poden veure a vegades, com per exemple el nostre abanderat petit, o sobretot a la desfilada. Dedueixo que la participació infantil que hi pugui haver és perquè la família està implicada en la festa d'alguna manera.

En canvi, sí que hi veig molts infants vestits d'època, la qual cosa crec necessària per a introduir des de ben petits la festa, la cultura i la tradició.

4. Creu que a l'escola es parla de la Festa del Renaixement, ja que la festivitat cau al mes de Juliol? Consideraria important que es fes? Per què?

Ho desconec, però crec que no es parla gaire. Potser alguna vegada si surt algun tema relacionat amb la temàtica, tanmateix no crec que es faci una exhaustiva explicació (potser vaig errat i sí que es fa, no ho sé...). D'altra banda, sí que crec que se'n parla a les colònies o als campus d'estiu que realitzen les escoles, ja que també són al mes de juliol.

Per tant, en aquest aspecte crec que sí que seria important fer xarrades o explicacions sobre la festa del renaixement, perquè els infants d'aquí a uns anys seran el nostre futur i cal que des de ben petits coneguin la festa i totes les opcions i oportunitats que ofereix, tant a participants com visitants.

5. Pensa que alguns infants es queden en ganes d'agafar una de les banderes al final de la vostra actuació?

Potser a alguns sí que els hi agradaria, moltes vegades veig a les cares la il·lusió i la sorpresa que tenen en veure l'espectacle, la qual cosa fa pensar que s'hi senten atrets. Però com en tot a la vida, suposo que n'hi ha d'altres que no li donen importància. Cal dir que qualsevol nen o nena té l'opció de provar-ho i iniciar-se com abanderat petit o abanderada petita en la nostra entitat, si així ho desitja.

6. Creu que des del grup d'abanderats podríeu realitzar alguna proposta per endinsar als més petits en les banderes?

Fa uns anys es portava una iniciativa que consistia a anar a les escoles i fer una exhibició davant els xiquets i xiquetes, i posteriorment podien provar de tirar i passar-se les banderes més petites. Potser es podria recuperar i així cridar més l'atenció i donar-nos a conèixer. A més a més, l'any passat també vam fer una petita mostra en una llar d'infants, la qual cosa crec que hauríem de fer més sovint.

7. A més d'actuar al Renaixement, feu altres actuacions a la ciutat? I en altres indrets de Catalunya?

Solem actuar el dia de l'Irish Festival (al març) i puntualment en altres esdeveniments que puguin anar sorgint durant l'any. A més a més, fem diverses actuacions durant l'any en diferents ciutats de Catalunya i en diferents països (França, Portugal, Andorra, etc.), tot i que ara amb la pandèmia només fem actuacions pròximes a Tortosa.

5.5.5. Laura Mora i López – dolçainera de l'Aguilot

1. Perquè va decidir ser dolçainera? Què és el que la va motivar a fer-ho?

Jo des de ben petita que sabia que volia ser dolçainera. Potser perquè el meu germà gran anava a una colla de dolçaina i tabal de la ciutat i quan hi havia alguna actuació, jo també hi anava. D'aquesta manera, em vaig introduir al món de les colles quan era una xiqueta. Com que fins que no tens una certa edat no pots tocar la dolçaina, per la capacitat pulmonar, primer vaig començar amb el tabalet. Cap als 8 anys ja vaig passar a la dolçaina. M'ensenyava la mateixa gent de la colla i també aprenia per imitació. Quan vaig

poder apuntar-me a l'aula tradicional de música, llavors haves de ser major d'edat per accedir-hi, vaig iniciar les classes reglades d'aquest instrument.

2. Des de quan recorda aquesta Festa? Hi anava des de ben petita?

Com ja he dit, quan jo vaig néixer, el meu germà ja formava part d'una entitat que participava en la festa. Això em va permetre poder formar part activa del Renaixement des de ben menuda.

3. Considera que els infants participen activament en la Festa del Renaixement?

Personalment, crec que la festa està molt allunyada del públic infantil. Si bé és cert que el divendres al matí s'organitzen activitats per als esplais i casals de vacances, és poca l'oferta d'activitats que hi ha durant la resta de dies.

4. Creu que a l'escola es parla de la Festa del Renaixement, ja que la festivitat cau al mes de Juliol? Consideraria important que es fes? Per què?

Des de la meva experiència personal, a les escoles no es parla gairebé gens d'aquesta festa. Sí que es tracta als campus d'estiu, perquè coincideix en aquesta època.

Considero que a les escoles seria important tractar els elements que conformen la festa: el bestiar popular, els instruments típics, el menjar de la festa i les organitzacions que hi participen.

5. Pensa que alguns infants es queden en ganes d'intentar tocar la dolçaina i d'agafar un tambor al final de la vostra actuació?

Jo crec que sí. Els dos instruments són els elements principals de les festes i són molt vistosos. El tabalet és el que més crida l'atenció perquè és molt fàcil de fer-lo sonar. La dolçaina crea opinions molt diverses. A algunes criatures els agrada molt perquè és el so típic de les cercaviles i els balls. Però a altra part de la canalla els molesta el so agut i estrident.

6. Creu que des del grup musical de l'Aguilot podrieu realitzar alguna proposta per endinsar als més petits amb la dolçaina i la música tradicional?

Des de l'entitat estem molt conscienciats sobre aquest tema. Sabem perfectament que els nens i nenes són el futur de les nostres tradicions i que és molt important que les visquin en primera persona per a que se les facin seves. És per això que dintre de l'associació

tenim una comissió educativa que s'encarrega de dur a terme activitats de dinamització entre els més petits. A tall d'exemple, hem elaborat i publicat un conte sobre els nostres gegants que va acompanyat d'un material didàctic.

7. A més d'actuar al Renaixement, feu altres actuacions a la ciutat? I en altres indrets de Catalunya?

L'associació participa en tots els actes de la ciutat: festes majors, diferents concerts, cavalcada de reis... També organitzem anualment una trobada de colles de dolçaines, gralles i gegants.

L'Aguirot ens movem principalment per la zona del sud de Catalunya, el País Valencià i la franja que confronta amb l'Aragó. Anem a trobades de gralles, dolçaines i imatgeria popular.

5.6.6. Ares Lara i Pla – intèrpret de La Companyia

1. Perquè va decidir apuntar-se a l'Escola de Teatre? Què és el que la va motivar?

Vaig començar des de molt petita, quan tenia sis anys. Vaig anar formant-me i a poc a poc vaig anar fent coses fora de l'escola.

2. Com va reaccionar quan va saber que actuaria a la Festa del Renaixement de Tortosa?

Vaig començar a actuar només a l'acte inaugural per ser la portada del renaixement als 10 anys, i després ja vaig començar a fer obres de teatre com Petit somni d'una nit d'estiu, Estima'm Caterina, etc.

3. Des de quan recorda aquesta Festa? Hi anava des de ben petita?

Sí, des de ben petita. Els meus familiars han ajudat sempre a l'organització i sempre he estat involucrada

4. Considera que els infants participen activament en la Festa del Renaixement?

Participen, però no tant com els adults. Van a veure les paradetes i alguns tenen la il·lusió de vestir-se del renaixement per aquestes dates.

5. Creu que a l'escola es parla de la Festa del Renaixement, ja que la festivitat cau al mes de Juliol? Consideraria important que es fes? Per què?

No es parla pel simple fet que no cau en època escolar, des del meu punt de vista és important, però com no hi ha escola no es dóna molta importància.

6. Pensa que alguns infants es queden en ganes d'imitar-vos i de començar a fer teatre al final de la vostra actuació?

La veritat és que sí, veus diferents tipus d'infants, alguns que et miren amb admiració pel que estàs fent, i d'altres que veus que voldrien estar fent el mateix que tu.

7. Creu que des del grup La Companyia podríeu realitzar alguna proposta per endinsar als més petits en el teatre?

De fet, ja ho fem, no perquè puguin participar, però si anar a veure obres adaptades per a ells.

8. A més d'actuar al Renaixement, feu altres actuacions a la ciutat? I en altres indrets de Catalunya?

Sí, anem a la "Festa del Renaixement" de França, Le Puy-en-Velay

5.3 Annex III: Unitat de programació didàctica P3

Cicle	Infantil	Nivell	P3	Títol	La Festa del Renaixement
Justificació					
<p>La meva programació didàctica es realitzarà al tercer trimestre, concretament final de maig – principis de juny, en plena primavera. Aquesta es basa en el reconeixement de la Festa del Renaixement i en descobrir indrets de la ciutat on es duen a terme espectacles renaixentistes. A més de viure la cultura i les tradicions tortosines, els infants també podran gaudir i comparar la Tortosa del segle XVI en la Tortosa actual. Les activitats plantejades per aquesta programació han estat diverses, englobant així, una petita mostra de tot el conjunt de la Festa del Renaixement. Tenint sempre en compte les tres àrees de coneixement i d'experiència per tal d'afavorir el desenvolupament integral de cada infant.</p>					
Temporització					
<p>Aquesta programació té una previsió de dues - tres setmanes, partint de la idea que es treballarà durant 9 sessions. La primera sessió està pensada per treballar l'activitat inicial. Les set sessions següents estan constituïdes per les activitats de desenvolupament, on s'elaborarà tot el conjunt de propostes que conformen la programació. Per últim, la novena sessió serà l'activitat de síntesi on farem un recull de tot el treballat.</p> <p>La primera sessió té una durada de tot un matí, ja que anirem d'excursió. Les altres sessions tenen una durada d'una hora aproximadament, tot i que aquesta variarà segons l'horari estipulat de l'aula. Les sessions es faran tant amb el grup-classe com en mig grup, depenent de l'activitat i de l'adaptació horària.</p>					

Objectius d'aprenentatge	Capacitats								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Descobrir els diferents indrets de la Ciutat						X		X	X
2. Posar a prova la seva capacitat de moure, tirar i agafar la bandera	X	X					X		
3. Coordinar el moviment corporal global al ritme de la música	X	X			X				
4. Raonar sobre el que passa al conte de: <i>Jo sóc la cucafera</i>				X	X				X
5. Modelar el cos de la cucafera mitjançant la plastilina	X		X						
6. Calcular la força que es necessita per tirar les bitlles	X			X				X	
7. Innovar disfresses i rols a partir del joc simbòlic			X			X		X	
8. Combinar diferents formes de desplaçament amb l'arrossegament	X						X		X
9. Construir mur mitjançant els mòduls tous						X		X	
10. Comptar correctament els objectes de les targetes		X		X					
11. Completar el dibuix dels gegants mitjançant una esponja	X					X			
12. Elaborar un dibuix del que més ha agradat del Renaixement		X				X			

Continguts d'aprenentatge		
Descoberta d'un mateix i dels altres	Descoberta de l'entorn	Comunicació i llenguatge
<p><i>Autoconeixement i gestió de les emocions</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Exploració i reconeixement de les pròpies possibilitats a través del cos: expressives i motrius. <p><i>Joc i moviment</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Domini progressiu de les habilitats motriu bàsiques: coordinació, equilibri.✓ Creixement personal en el desenvolupament de jocs: simbòlics✓ Participació en la concreció de normes per afavorir la convivència. <p><i>Autonomia personal i relacional</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Exercitació progressiva d'hàbits que afavoreixen la relació amb els altres: atenció, escolta, diàleg i respecte.✓ Participació en la cura i manteniment dels objectes i espais col·lectius.	<p><i>Exploració de l'entorn</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Observació i identificació de l'entorn social: el carrer, el barri, i la ciutat.✓ Identificació de festes i tradicions, històries i llegendes de Tortosa. Interès per participar en activitats socials i culturals✓ Respecte pels elements de l'entorn natural i conservació del medi. <p><i>Raonament i representació</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Reconeixement i representació de nombres en situacions diverses: quantitat.✓ Identificació d'alguns canvis en la vida quotidiana i els costums.	<p><i>Observar, escoltar i experimentar</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Ús d'estratègies per comprendre els altres quan s'expressen verbalment.✓ Escolta i comprensió de contes, i poesies tradicionals com a font d'aprenentatge.✓ Experimentació amb tècniques plàstiques: dibuix i pintura✓ Exploració de diferents instruments: llapis, retoladors, colors, punxons i esponges. <p><i>Parlar, expressar i comunicar</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Utilització de les TIC i del llenguatge audiovisual. <p><i>Interpretar, representar i crear</i></p>

		Interpretacions de cançons i danses tradicionals catalanes, concretament tortosines.
Seqüència didàctica		
Activitat inicial: 1. Visita als Jardins del Príncep		
Activitats de desenvolupament: 2. A volar! 3. Xalem fent música 4. Jo sóc la Cucafera 5. La meva cucafera 6. Ens preparem per al torneig 7. Comptem! 8. Els gegants renaixentistes		
Activitat de síntesi: 9. Dibuix lliure		

Activitats		Espai i materials	Grups	ATT DIV
ACTIVITAT INICIAL	<p>Act.1 Visita als Jardins del Príncep</p> <p>L'activitat que farem per encetar la nostra programació, serà una excursió als Jardins del Príncep de la ciutat. Aquest és un museu d'escultures a l'aire lliure a la falda de la muralla del Castell de la Suda. Allí mateix hi haurà una visita guiada adaptada per als infants i se'ls preguntarà coses sobre el Renaixement, si el coneixen, si l'han visitat, etc. També se'ls hi passarà un vídeo curt sobre la festa on apareixen alguns participants. D'aquesta manera es podrà veure els coneixements que tenen sobre aquesta festa tortosina. En aquesta activitat treballem la comprensió oral.</p>	<p>Espai: Jardins del Príncep, Remolins - Tortosa</p> <p>Material: La motxilla de l'excursió</p> <p>Vídeo del renaixement https://www.youtube.com/watch?v=5JmeKHzwQ8I&ab_channel=EstadelRenaixement</p>	Grup classe	Acceptar els diferents ritmes d'aprenentatge i realitzar preguntes adients per a cada infant per tal de saber si han pogut seguir la visita i si els ha agradat l'excursió.

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT	Act.2 A volar! Per endinsar-nos en el món de la psicomotricitat, en aquesta activitat ens visitaran, al pati de l'escola, els Abanderats de la Ciutat de Tortosa. En primer lloc, els abanderats faran alguns números per impressionar als més petits del centre. Seguidament, els infants podran disposar d'unes banderetes petites, fetes amb pals de fusta i proporcionades pels abanderats, per imitar els moviments més senzills i desfilat pel pati de l'escola a ritme dels tambors. (Annex III.I)	Espai: Al pati de l'escola Material: Banderes petites proporcionades pels Abanderats de la Ciutat	Grup classe	S'observarà en tot moment a tot l'alumnat i se'ls incentivarà amb un reforç positiu, només quan ells ens ho demanen, sobre els seus moviments. S'acompanyarà a aquell infant que tingui més dificultats en la motricitat grossa.
	Act.3 Xalem fent música Dins de la sessió de música, els infants ballaran una cançó relacionada amb la Festa del Renaixement. A més, també podran veure i tocar amb les seves pròpies mans l'instrument principal en la que es toca aquesta cançó: la dolçaina. Amb l'ajuda d'aquesta cançó, els infants realitzaran una dansa submergint-nos en la música popular catalana i Tortosina. Inicialment per relaxar-nos escoltarem la cançó <i>Silenci</i> de la Dàmaris Gelabert. És una cançó molt tranquil·la que ajuda als infants a situar-se dins de la sessió de música.	Espai: Aula / Aula de música. Material: Cançó <i>Silenci</i> https://www.youtube.com/watch?v=3W7TXNHTSw8&ab_channel=mishtywoing Cançó <i>Les danses del garrofer. Apartat 19</i> https://www.enderrock.cat/disc/4440/musica-	Grup classe	Ens situarem al costat de l'infant que necessiti més atenció per realitzar la dansa. D'aquesta manera el nen o la nena veurà els moviments de més prop i podrà fer-los amb més facilitat.

<p>Preferiblement, aquesta cançó serà escoltada abans d'iniciar totes les sessions.</p> <p>La música serà <i>Les danses del garrofer</i>, una cançó inclosa en el disc <i>La música de la Festa del Renaixement de Tortosa</i>. Aquesta cançó es ballarà amb rotllana.</p> <p>Seguidament, els infants se situaran en rotllana i podran veure i tocar la dolçaina. A més, els infants també tindran al seu abast dos instruments més de la família de vent com són la tarota i la dolçaina baixa.</p> <p>L'última cançó que escoltaran serà <i>Massatges</i> de la Dàmaris Gelabert, una cançó que serveix per finalitzar la sessió i fer-se massatges per parelles. Preferiblement, aquesta cançó també es farà al final de cada sessió de música per tornar a la calma després de l'activitat principal. (Annex III.II)</p>	<p>festa-renaixement-tortosa</p> <p>Cançó <i>Massatges</i></p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=2RaUhbr7Jms</p>		
<p>Act.4 Jo sóc la Cucafera</p> <p>L'activitat que farem per continuar la nostra programació, serà explicar el conte Jo sóc la Cucafera als infants per veure quins coneixements tenen sobre el bestiar popular Tortosí i els símbols de la ciutat com poden ser la cucafera, els gegants i els nanos.</p>	<p>Espai: Aula.</p> <p>Material: Conte Jo sóc la Cucafera</p>	<p>Grup classe</p>	<p>Acceptar els diferents ritmes d'aprenentatge i realitzar preguntes adients per a cada infant per tal de saber si ha seguit l'explicació del conte.</p>

<p>Aquesta activitat la podem introduir a la “Roda de contes”, una activitat que es faria setmanalment on es treballa la comprensió lectora i oral. (Annex III.III)</p>			<p>A més, també es cridarà la seva atenció fent exageracions amb la veu i el nostre cos.</p>
<p>Act.5 La meva cucafera Cada infant disposarà d'un tros de plastilina de color verd i hauran de fer una bola. Quan ja tinguin la bola feta, hauran d'aixafar la bola per un costat de manera que, per una banda, estarà pla i per l'altra arrodonit. Tot seguit, amb un punxó els nens i les nenes hauran de fer unes ratlles amb suavitat que representaran el cos de la cucafera. En tot moment els infants tindran una mostra damunt la taula i a més la mestra o el mestre també anirà fent una altra cucafera al seu ritme. Un cop s'hagi acabat es posarà vernís la plastilina perquè quedi més lluent i es passarà a fer el cap de la cucafera. Cada infant tindrà goma eva de color verd amb la silueta del cap de la cucafera retallada i haurà de dibuixar la boca, els ulls i les orelles. Un cop finalitzat, amb l'ajuda de la mestra o el mestre ho enganxarà amb una</p>	<p>Espai: Aula. Material: Plastilina de color verd, vernís, punxons, goma eva de color verd, marró, roig i negre, retoladors, pal de fusta, silicona calenta</p>	<p>Mig Grup</p>	<p>S'oferirà tota aquella ajuda a aquells alumnes que els hi costi més la motricitat fina. No hi haurà un patró per dibuixar les escames de la cucafera, és a dir, es deixarà que cada infant dibuixi el cos de la cucafera a la seva manera i tots seran igual de vàlids. No s'acceptarà la discriminació de cap infant envers un altre per haver-ho fet millor o pitjor, simplement serà diferent i igual de bonic.</p>

<p>punteta de silicona calenta en un pal de fusta i aquest travessarà el cos de la cucafera. (Annex III.IV)</p>			
<p>Act.6 Ens preparem per al torneig</p> <p>Dins de la sessió de psicomotricitat, els infants disposaran de 4 propostes.</p> <p>La sessió es dividirà en 4 fases:</p> <p>1. Fase d'acollida (10 minuts)</p> <ul style="list-style-type: none">• Benvinguda• Treure les sabates i posar-se els mitjons antilliscants• Recordar les normes<ul style="list-style-type: none">○ Respectar el joc dels companys○ Tenir cura de tot el material○ Respectar el torn per fer les activitats <p>2. Fase sensoriomotriu: (20 minuts)</p> <p>Iniciem la fase sensoriomotriu amb la descàrrega mitjançant un mur de mòduls tous. Aquesta és una activitat impulsiva on l'infant centra tota la seva atenció per iniciar-se en el joc.</p> <p>Proposta 1: Precisió</p>	<p>Espai: Aula de psicomotricitat</p> <p>Material: Bitlles de fusta i saquets, mòduls tous, garrafes d'aigua plenes de sorra, corda i cascavells, un cofre amb roba del segle XVI. Paper blanc i llapis, mitjons antilliscants</p>	<p>Grup classe</p>	<p>Les adaptacions són de tipus universal, ja que a la sala de psicomotricitat cada infant farà els racons segons les seves possibilitats.</p> <p>Fase 1: Comptem amb el tutor de l'aula i la psicomotricista per a realitzar la sessió.</p> <p>Fase 2: Depenent dels infants amb necessitats especials, deixarem fer la descàrrega al grup i a continuació tornar a construir el mur per tal que aquest infant pugui fer la descàrrega.</p> <p>Fase 3: Donat el cas que un infant tingui problemes per expressar el que han dibuixat, la psicomotricista li farà preguntes per tal que li sigui més fàcil</p>

<p>Els infants disposaran d'unes bitlles de fusta i amb un sac petit hauran de tirar-les a terra. Tindran tres oportunitats per a tirar-les totes. Un cop hagin acabat, aquest infant haurà de posar les bitlles altra vegada al seu lloc i deixar pas al següent.</p> <p>Proposta 2: Joc Simbòlic</p> <p>Els infants disposaran d'un cofre on dins hi haurà roba de l'època per poder-se disfressar i simbolitzar la vestimenta del segle XVI. Aquest racó se situarà al costat del mirall perquè puguin prendre consciència del seu cos.</p> <p>Proposta 3: Rastreig i gateig</p> <p>Col·locarem dues files de garrafes (plenes de sorra) que estaran unides per una corda fina. Per augmentar la motivació hi haurà cascavells perquè els facin sonar quan passin gatejant.</p> <p>Proposta 4: Construcció</p> <p>A la sala estaran els mòduls tous que els infants hauran tirat anteriorment. Aquests hauran de construir murs i/o cases per poder-se amagar dins.</p>			<p>Fase 4: Tant la mestra com la/el psicomotricista ajudaran als infants que ho necessitin a cordar-se les sabates, sempre respectant la seva autonomia.</p>
---	--	--	---

<p>En tot moment hi haurà un típi (joc de maternitat) a la sala per si algun infant vol relaxar-se en algun moment de la sessió.</p> <p>Relaxació: Per dur a terme la relaxació, els infants estaran estirats a terra i la mestra o el mestre passarà amb una tela.</p> <p>3. Fase de representació (15 minuts)</p> <p>Cada infant haurà de fer un dibuix d'allò que més els hi ha agradat de la sessió. Un cop realitzat aquest dibuix, cada infant haurà d'explicar en veu alta el que és i el perquè.</p> <p>4. Fase de comiat (10 minuts)</p> <ul style="list-style-type: none">• Treure els mitjons antilliscants i posar-se les sabates.• Acomiadar-se (Annex III.V)			
<p>Act.7 Comptem!</p> <p>Els infants disposaran d'unes targetes amb un número divers de dibuixos del renaixement i a sota hi haurà escrit tres números dividits en tres caselles diferents. L'infant haurà de contar els dibuixos i posar una agulla al número correcte. Com estem a P3, només hi haurà fins al número 3, ja que l'objectiu d'aquest curs és que sàpiguen contar fins</p>	<p>Espai: Aula</p> <p>Material: Targetes amb els dibuixos, agulles</p>	<p>Mig grup</p>	<p>Cada infant té un ritme d'aprenentatge diferent, per això disposarem de diverses targetes amb números més senzills i números més complicats perquè cadascú triï el que li vingui de gust.</p>

<p>a aquest número. Això no obstant, també hi haurà alguna targeta amb el número 4 i el 5 per si a algun infant li resulta més fàcil i vol provar-los.</p> <p>El fet que siguin matemàtiques manipulatives, també ajudarà als infants en la motricitat fina. (Annex III.VI)</p>			
<p>Act.8 Els gegants renaixentistes</p> <p>En un paper continu hi haurà dibuixat els dos gegants renaixentistes. Obtenen aquest nom, ja que van ser inaugurats a la festa del Renaixement de 1996. <u>Cristòfol Despuig</u> va ser un conegut escriptor tortosí que més tard va ser procurador i armat cavaller i <u>Mariana Curto</u>, la seva dona, filla d'una família benestant.</p> <p>Els infants disposaran d'una foto de mostra per veure com són i hauran de pintar aquests gegants amb esponges i pintura. Un cop fet es penjarà el mural al passadís d'infantil per què tots els nens i les nenes el puguin veure. En tot moment els infants aniran amb la bata de plàstica per no embrutar-se. (Annex III.VI)</p>	<p>Espai: Aula</p> <p>Material: Paper continu, pintures, esponges i la bata de plàstica.</p>	<p>Mig grup</p>	<p>Es mantindrà una mirada perifèrica en tot moment de l'activitat i s'ajudarà a aquells infants que ho demanin.</p> <p>La idea és que sigui un treball en grup i que estiguin contents i orgullosos de la feina en equip.</p>

ACTIVITAT DE SÍNTESI	Act.9 Dibuix lliure Per concloure aquesta programació farem l'activitat de <i>dibuix lliure</i> . Es repartirà a cada infant un full en blanc i se'ls hi demanarà que dibuixin el que més els hi ha agradat del Renaixement. Tot seguit els incitarem a què ens expliquin el que han dibuixat i el perquè. (Annex III.VII)	Espai: Aula Material: Full blanc, colors i retoladors.	Grup classe	En tot moment es deixarà a l'infant lliure per fer el dibuix i s'avaluarà la seva evolució respecte la figura humana. També s'acompanyarà a aquells infants que ho demanin en qualsevol moment de l'activitat amb una actitud positiva i de respecte.
-----------------------------	--	---	-------------	---

Avaluació

Observació: es durà a terme durant totes les sessions.

1. **Focalitzar la mirada:** Ens centrarem en pocs infants per avaluar-los, sense perdre la visió global de tot l'alumnat.
2. **Capturar vivències:** Quan estiguem avaluant farem fotografies on quedi constància del seu procés d'aprenentatge i del resultat.

Documentació pedagògica: es durà a terme durant totes les sessions.

3. **Interpretar i emetre judicis de valor:** Durant l'avaluació farem preguntes on es puguin veure els continguts d'aprenentatge.
4. **Prendre decisions:** Si veiem que l'aprenentatge no ha estat sent l'adequat modificarem alguns aspectes de les activitats.
5. **Compartir la informació i deixar petjades:** Les fotografies fetes es penjaran en un *Drive* compartit amb les respectives famílies o tutors legals perquè es puguin veure totes les tasques dutes a terme al llarg de tota la Unitat Didàctica.

Nom de l'alumne: _____

Data: _____

Curs: _____

Rubrica d'avaluació

ÍTEM	GENS	POC	BASTANT	MOLT	OBERVACIONS
Descobreix els diferents indrets de la Ciutat					
Posa a prova la seva capacitat de moure, tirar i agafar la bandera					
Coordina el moviment corporal global al ritme de la música					
Raona sobre el que passa al conte de: <i>Jo sóc la cucafera</i>					
Modela el cos de la cucafera mitjançant la plastilina					
Calcula la força que es necessita per tirar les bitlles					
Innova disfresses i rols a partir del joc simbòlic					
Combina diferents formes de desplaçament amb l'arrossegament					
Construeix mur mitjançant els mòduls tous					
Compta correctament els objectes de les targetes					

Completa el dibuix dels gegants mitjançant una esponja					
Elabora un dibuix del què més li ha agradat del Renaixement					
Construeix mur mitjançant els mòduls tous					

Annex III.I: Fotografies de les banderes i banderetes petites dels Abanderats de la Ciutat de Tortosa

Annex III.II: Fotografia dels instruments de vent

Dolçaina

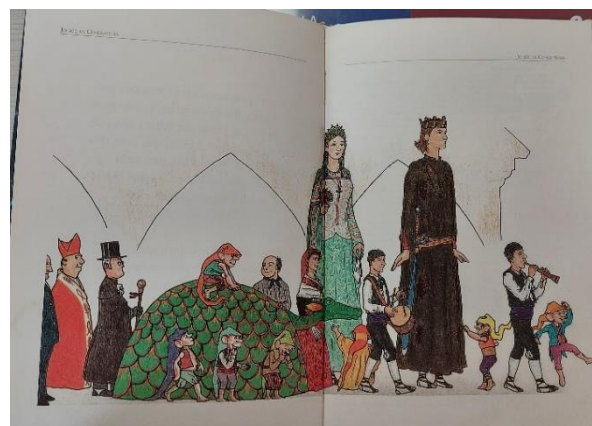
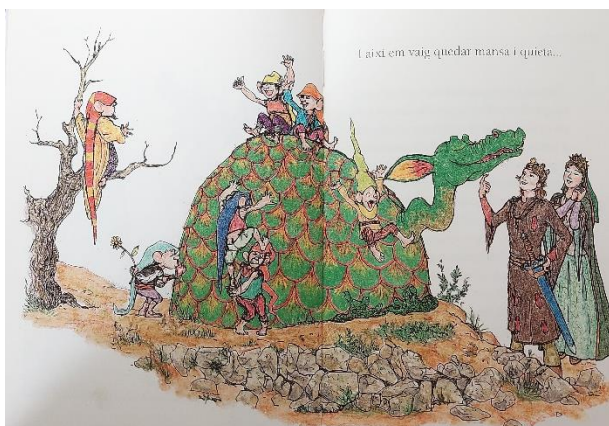
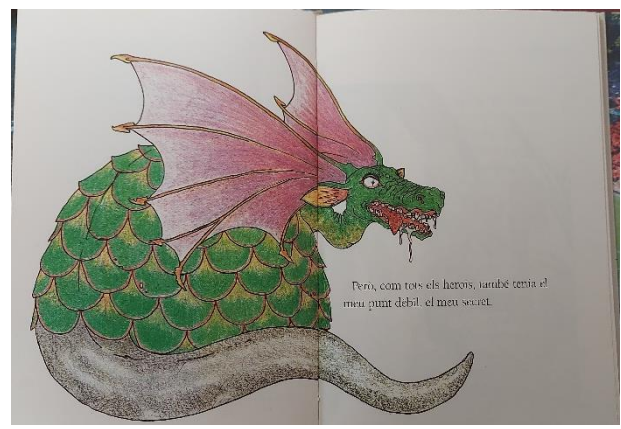
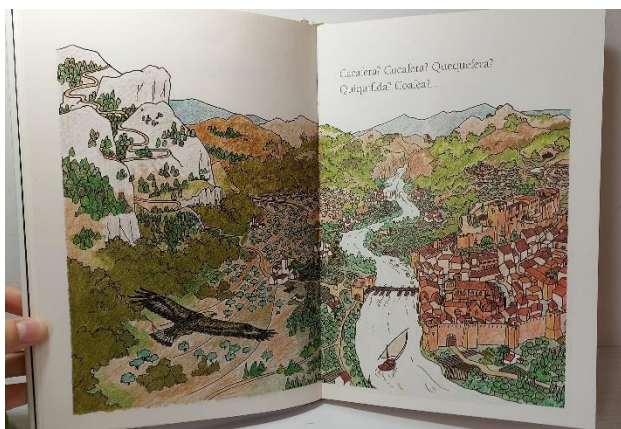
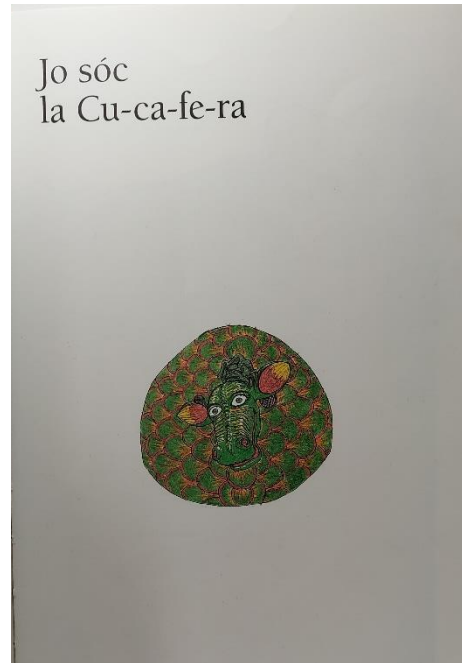
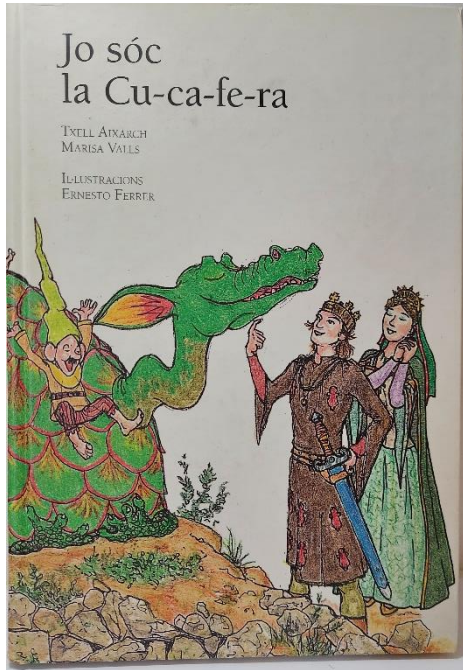
Tarota

Dolçaina baixa

Annex III.III: Fotografies d'algunes pàgines del conte: Jo sóc la cucafera

Annex III.IV: Fotografies de l'elaboració de la meva cucafera

1. Agafem plastilina verda

4. Posem vernís a la plastilina

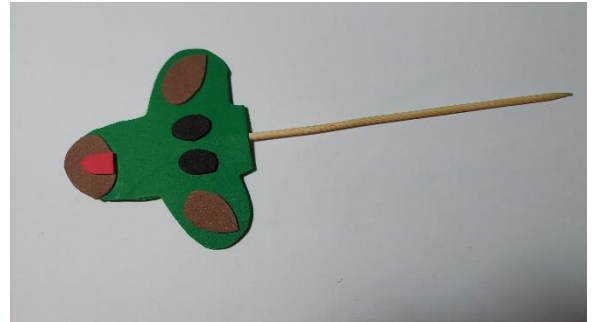
2. Fem una bola i l'aplanem per un costat

5. Elaborem el cap de la amb goma eva

3. Fem el cos de la cucafera

6. Posem el pal xines enganxat al cap

7. Adjutem el pal amb el cap al cos de la cucafera

Annex III.V: Sessió de psicomotricitat

PROPOSTA 2

PROPOSTA 4

PROPOSTA 3

PROPOSTA 1

RACÓ INTIMITAT

75

Detailed description: The diagram is a hand-drawn layout for a psychomotor session. At the top, there are three purple rectangles with horizontal lines, followed by a large yellow and green horizontal bar. Below this, there are several green geometric shapes: a cylinder, a triangle, a square, a semi-circle, a rectangle, and another triangle. To the right of these is a grey square and a cluster of seven pink circles. Below the green shapes is a network diagram with six pink circles and connecting lines, labeled 'PROPOSTA 3'. To the right of the network diagram is another grey square and a pink horizontal line with three small pink shapes above it. At the bottom right, there is a grey quarter-circle, a red triangle, and the text 'RACÓ INTIMITAT' and the number '75'. The entire layout is enclosed in a black border.

Fase 3: Representació

NOM: _____

CLASSE: _____

EL QUE MÉS M'HA AGRADAT DE LA SESSIÓ DE PSICOMOTRICITAT

Annex III.VI: Plantilles de l'activitat: comptem!

1

2

3

1

2

3

		
1	2	3

		
1	2	3

1

2

3

1

2

3

1

2

3

1

2

3

1

2

3

1

2

3

1

2

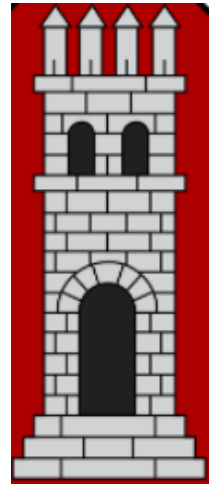
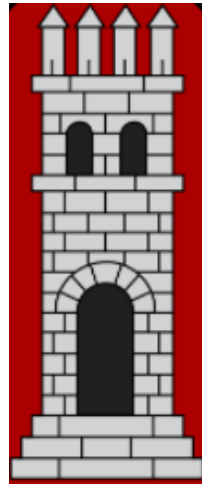
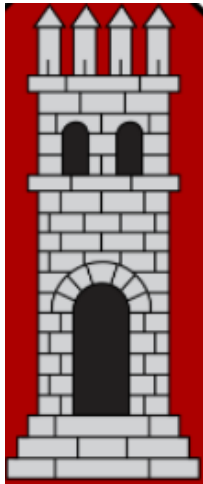
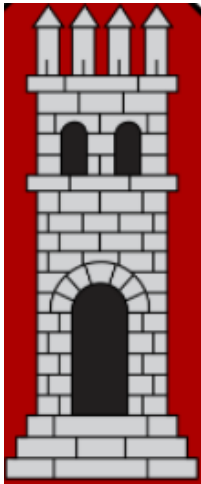
3

1

2

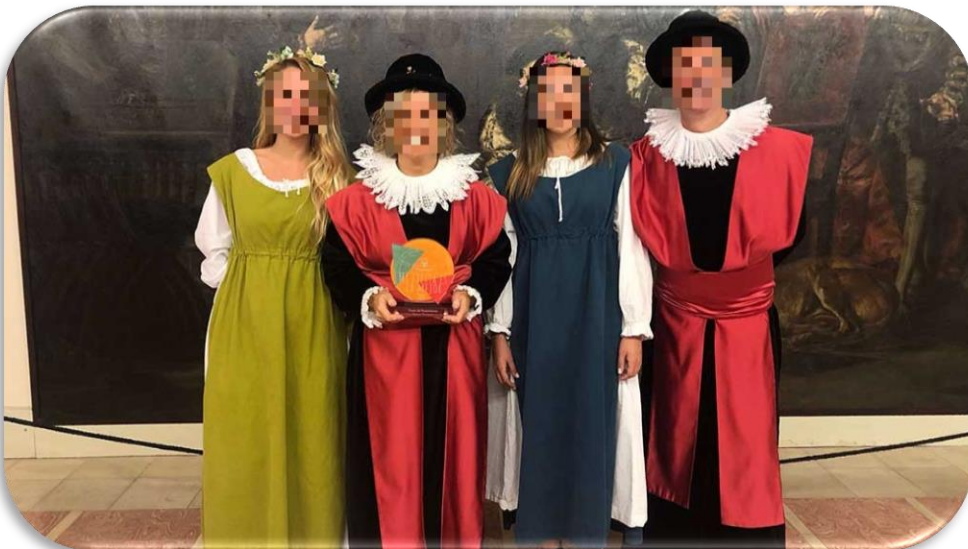
3

2

3

4

2

3

4

3	4	5

3	4	5

Annex III.VII: Els gegants renaixentistes

Annex III.VIII: Dibuix del Renaixement

NOM: _____

CLASSE: _____

EL QUE MÉS M'HA AGRADAT DEL RENAIXEMENT

5.4 Annex IV: Unitat de programació didàctica P4

Cicle	Infantil	Nivell	P4	Títol	La Festa del Renaixement
Justificació					
<p>La meva programació didàctica es realitzarà al tercer trimestre, concretament final de maig – principis de juny, en plena primavera. Aquesta es basa en el reconeixement de la Festa del Renaixement i en descobrir indrets de la ciutat on es duen a terme espectacles renaixentistes. A més de viure la cultura i les tradicions tortosines, els infants també podran gaudir i comparar la Tortosa del segle XVI en la Tortosa actual. Les activitats plantejades per aquesta programació han estat diverses, englobant així, una petita mostra de tot el conjunt de la Festa del Renaixement. Tenint sempre en compte les tres àrees de coneixement i d'experiència per tal d'afavorir el desenvolupament integral de cada infant.</p>					
Temporització					
<p>Aquesta programació té una previsió de dues - tres setmanes, partint de la idea que es treballarà durant 9 sessions. La primera sessió està pensada per treballar l'activitat inicial. Les set sessions següents estan constituïdes per les activitats de desenvolupament, on s'elaborarà tot el conjunt de propostes que conformen la programació. Per últim, la novena sessió serà l'activitat de síntesi on farem un recull de tot el treballat.</p> <p>La primera sessió té una durada de tot un matí, ja que anirem d'excursió. Les altres sessions tenen una durada d'una hora aproximadament, tot i que aquesta variarà segons l'horari estipulat de l'aula. Les sessions es faran tant amb el grup-classe com en mig grup, depenent de l'activitat i de l'adaptació horària.</p>					

Objectius d'aprenentatge	Capacitats								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Descobrir els diferents indrets de la Ciutat						X		X	X
2. Comparar els vestits de l'època amb la roba actual		X	X						
3. Desenvolupar la motricitat fina a través dels gomets	X					X			
4. Coordinar el moviment corporal global al ritme de la música	X	X			X				
5. Posar a prova la seva capacitat de moure, tirar i agafar la bandera	X	X					X		
6. Dissenyar la seva pròpia bandera amb originalitat			X						X
7. Millorar la relació escola-família-alumne				X		X		X	
8. Trobar la parella de les targetes proposades		X		X					
9. Mantenir la postura en situacions d'equilibri i desequilibri	X						X		
10. Construir diferents formes mitjançant tubs de paper higiènic i de paper d'alumini						X		X	
11. Separar amb cops de veu les síl·labes de les paraules				X	X				
12. Escriure a sota de cada paraula les lletres que la formen	X		X						

Continguts d'aprenentatge		
Descoberta d'un mateix i dels altres	Descoberta de l'entorn	Comunicació i llenguatge
<p><i>Autoconeixement i gestió de les emocions</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Exploració i reconeixement de les pròpies possibilitats a través del cos: expressives i motrius. <p><i>Joc i moviment</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Domini progressiu de les habilitats motriu bàsiques: coordinació, to muscular, postures i equilibri.✓ Creixement personal en el desenvolupament de diversos jocs: de maternitat, sensoriomotors, simbòlics. <p><i>Autonomia personal i relacional</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Exercitació progressiva d'hàbits que afavoreixen la relació amb els altres: atenció, escolta, diàleg i respecte.✓ Participació en la cura i manteniment dels objectes i espais col·lectius.	<p><i>Exploració de l'entorn</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Observació i identificació de l'entorn social: el carrer, el barri i la ciutat.✓ Identificació de festes i tradicions, històries i llegendes de Tortosa. Interès per participar en activitats socials i culturals.✓ Respecte pels elements de l'entorn natural i conservació del medi. <p><i>Raonament i representació</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Reconeixement i representació de nombres en situacions diverses: quantitat i ordre.✓ Identificació d'alguns canvis en la vida quotidiana i els costums.	<p><i>Observar, escoltar i experimentar</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Participació i escolta activa en situacions habituals de comunicació, contextos de joc i activitats culturals.✓ Curiositat, interès i gaudir davant les creacions musicals, visuals, plàstiques, obres escèniques,✓ Exercitació de destreses manuals: retallar, esquinçar i punxar adquirint coordinació oculomanejadora. <p><i>Parlar, expressar i comunicar</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Utilització de les TIC i del llenguatge audiovisual. <p><i>Interpretar, representar i crear</i></p> <p>Interpretacions de cançons i danses tradicionals catalanes, concretament tortosines.</p>

Seqüència didàctica

Activitat inicial:

1. Visita al Castell de la Suda

Activitats de desenvolupament:

2. Ens vestim d'època
3. Defensem la nostra ciutat
4. Xalem fent música
5. A volar!
6. La meva bandera
7. *Memory*
8. Ens preparem per al torneig

Activitat de síntesi:

9. Qui sóc jo?

	Activitats	Espai i materials	Grups	ATT DIV
ACTIVITAT INICIAL	<p>Act.1 Visita al Castell de la Suda</p> <p>L'activitat que farem per començar la nostra programació, serà una excursió al Castell de la Suda (el Parador de Tortosa) i al passeig de Ronda de la ciutat. Des del Castell de la Suda es pot veure tota la ciutat de Tortosa i les restes de les muralles que es van construir al segle XVI. Seguidament, baixant pel nucli antic accedim al passeig de Ronda, on actualment hi podem trobar l'anomenat Passeig de les Cultures, un passeig on hi ha escultures de personatges històrics de la ciutat, realitzats per l'artista Ignasi Blanch. Mentre visitem aquests indrets del centre històric, hi haurà petites explicacions adaptades per als infants i se'ls preguntarà coses sobre el Renaixement, si el coneixen, si l'han visitat, etc. D'aquesta manera, podrem veure si recorden alguna cosa de l'any anterior.</p>	<p>Espai: Castell de la Suda i passeig de Ronda del Castell. Remolins, Rastre - Tortosa</p> <p>Material: La motxilla de l'excursió</p>	Grup classe	Acceptar els diferents ritmes d'aprenentatge i realitzar preguntes adients per a cada infant per tal de saber si han pogut seguir la visita i si els ha agradat l'excursió.

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT	<p>Act.2 Ens vestim d'època</p> <p>Els infants disposaran de dos penjadors amb diferents vestuaris del renaixement. Entre ells hi haurà la roba que portava la gent pobra, una roba més senzilla i simple, però també hi haurà la roba que portava la gent rica d'aquella època. A més, disposarem de collarets i corones que portaven les famílies nobles representants de la ciutat. I finalment, els infants també disposaran dels vestits de procuradors que simbolitzen les autoritats de la ciutat.</p> <p>Prèviament, se'ls hi farà una petita explicació del que és cada vestit, quina gent el portaven i que simbolitzaven per a la ciutat. Tot seguit, els deixarem que es vesteixin com ells vulguin. Per acabar l'activitat ens col·locarem en rotllana i cada infant explicarà per què s'ha volgut posar aquella roba. A més, farem una comparativa en la roba d'abans i la d'ara on cada nen i nena podran explicar quina roba és la que els hi ha agradat més i per què. (Annex IV.I)</p>	<p>Espai: Aula.</p> <p>Material: Penjadors amb roba del Renaixement</p>	<p>Mig grup</p>	<p>S'observarà en tot moment a tot l'alumnat i quin és el rol que porten dins de l'activitat.</p> <p>Per a aquell infant que li costi més l'expressió oral, se l'incentivarà fent les preguntes adients en cada moment.</p>
--------------------------------------	---	---	-----------------	---

	<p>Act.3 Defensem la nostra Ciutat</p> <p>Aquesta activitat consta de dues parts. A les dues sessions hi haurà material tangible per a què als infants els hi resulti més familiar.</p> <p>Sessió 3.1: Cada infant tindrà dibuixada una espasa al seu cartó. L'activitat consisteix en decorar l'espasa amb trossets de cartolina o gomets de colors tot fent ús de la motricitat fina, ja que els gomets els hauran de tallar amb els dits abans d'enganxar-los. Seguidament, amb l'ajuda d'un punxó, l'infant haurà de repassar la línia grossa de l'espasa per poder-la retallar posteriorment.</p> <p>Sessió 3.2: Per continuar amb l'activitat els infants, amb l'ajuda de les seves famílies, hauran de crear el seu propi escut, l'escut de la seva família noble. D'aquesta manera introduïm a les famílies en la festivitat i les fem participants dels aprenentatges dels seus fills i de les seves filles. Ho faran també en un tros de cartó i podran dibuixar-lo i decorar-lo com més els agradi. (Annex IV.II)</p>	<p>Sessió 3.1: Espai: Aula. Material: Cartó, gomets i punxons</p> <p>Sessió 3.2: Espai: A casa Material: Llapis, goma, cartó, gomets, retoladors, colors de fusta, adhesius, etc.</p>	<p>Sessió 3.1: Grup classe</p> <p>Sessió 3.2: Les famílies</p>	<p>La motricitat fina és molt important per al bon desenvolupament integral de l'infant. És per aquest motiu que en aquesta activitat es potenciarà l'autonomia i la independència de cada nen i nena en poder esgarrar el gomet per la meitat.</p> <p>Si algun infant li costa aquest moviment, se l'ajudarà al principi del gomet, però es deixarà que ell mateix continuï estripant-lo.</p>
--	---	---	--	--

	<p>Act.4 Xalem fent música</p> <p>Dins de la sessió de música, els infants ballaran una cançó relacionada amb la Festa del Renaixement. A més, també podran veure i tocar amb les seves pròpies mans l'instrument principal en la que es toca aquesta cançó: el tambor. Amb l'ajuda d'aquesta cançó, els infants realitzaran una dansa submergint-nos en la música popular catalana i Tortosina.</p> <p>Inicialment per relaxar-nos escoltarem la cançó <i>El núvol de la son</i> de la Dàmaris Gelabert. És una cançó molt tranquil·la que ajuda als infants a situar-se dins de la sessió de música. Preferiblement, aquesta cançó serà escoltada abans d'iniciar totes les sessions.</p> <p>La música serà <i>Seguici de procuradors</i>, una cançó inclosa en el disc <i>La música de la Festa del Renaixement de Tortosa</i>. Aquesta cançó es ballarà en parelles.</p> <p>Seguidament, els infants se situaran en rotllana i podran veure i tocar dos tipus de tambors; el tambor de corda curt i el tambor redoblant.</p>	<p>Espai: Aula.</p> <p>Material:</p> <p>Cançó: <i>El núvol de la son</i></p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=BgYeSKo7ZBc&ab_channel=D%C3%A0marisGelabert</p> <p>Cançó <i>Seguici de procuradors</i>. Apartat 20</p> <p>https://www.enderroc.k.cat/disc/4440/musica-festa-renaixement-tortosa</p> <p>Vídeo del Renaixement:</p>	<p>Grup classe</p>	<p>Ens situarem al costat de l'infant que necessiti més atenció per realitzar la dansa. D'aquesta manera el nen o la nena veurà els moviments de més prop i podrà fer-los amb més facilitat.</p>
--	---	---	--------------------	--

	<p>Per acabar la sessió de música, els infants podran veure un vídeo del Renaixement on es veuen molts instruments de l'època i també podran sentir diverses melodies tocadetes amb aquests instruments. Aquesta cançó els ajudarà per tornar a la calma després de l'activitat principal. (Annex IV.III)</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=XoDXwgVRG3I&ab_channel=FestadelRenaixement</p>		
	<p>Act.5 A volar! Per endinsar-nos en el món de la psicomotricitat, en aquesta activitat ens visitaran, al pati de l'escola, els Abanderats de la Ciutat de Tortosa. En primer lloc, els abanderats faran alguns números per impressionar als més petits del centre. Seguidament, els infants podran disposar d'unes banderetes petites, fetes amb pals de fusta i proporcionades pels abanderats, per imitar els moviments més senzills i desfilar pel pati de l'escola a ritme dels tambors. A més, també podem comprovar si recorden alguna cosa dels abanderats de l'any anterior. (Annex IV)</p>	<p>Espai: Al pati de l'escola Material: Banderes petites proporcionades pels Abanderats de la Ciutat</p>	<p>Grup classe</p>	<p>S'observarà en tot moment a tot l'alumnat i se'ls incentivarà amb un reforç positiu, només quan ells ens ho demanen, sobre els seus moviments. S'acompanyarà a aquell infant que tingui més dificultats en la motricitat grossa.</p>
	<p>Act.6. La meua bandera Els infants disposaran del dibuix d'una bandera i amb gomets hauran de completar-la perquè quedi ben bonica.</p>	<p>Espai: Aula Material: Dibuix d'una bandera, colors,</p>	<p>Grup classe</p>	<p>Com que és una activitat molt lliure, cada infant utilitzarà la imaginació per fer la seva obra</p>

	<p>Podran utilitzar llapis de colors i/o retoladors per fer la seva pròpia creació. Tot seguit amb l'ajuda de la mestra o el mestre s'enganxarà un pal xinès al costat de la bandera i ja tindran el seu banderí. Amb tots els banderins es farà un mural que es penjarà al passadís. (Annex IV.V)</p>	<p>retoladors, pegament i pals xinesos.</p>		<p>d'art. Quan arribi l'hora d'enganxar el pal, les/els mestres acompanyaran a aquells infants que els hi costi més, però sempre potenciant la seva autonomia i independència.</p>
	<p>Act.7 Memory Per endinsar-nos en el món matemàtic, els infants faran ús d'unes targetes on un a un hauran d'aixecar-les i intentaran fer parelles. Les targetes tindran imatges i símbols del Renaixement de la Ciutat de Tortosa. D'aquesta manera, cada vegada que un infant faci una parella, parlarem sobre el dibuix que s'hi veu en ella i de quin significat té per al nen/a. Amb aquesta activitat potenciem la memòria i l'atenció de cada infant. El fet que siguin matemàtiques manipulatives, també ajudarà als infants en la motricitat fina. (Annex IV.VI)</p>	<p>Espai: Aula Material: <i>Memory</i> amb les imatges</p>	<p>Mig grup</p>	<p>Cada infant té un ritme d'aprenentatge diferent, per això deixarem més temps a aquell alumne que necessiti pensar on està cada parella. A més deixarem que algun company l'ajudi donant-li indicacions d'on està l'altra targeta.</p>

	<p>Act.8 Ens preparem per al torneig</p> <p>Dins de la sessió de psicomotricitat, els infants disposaran de 4 propostes diferents</p> <p>La sessió es dividirà en 4 fases:</p> <p>1. Fase d'acollida (10 minuts)</p> <ul style="list-style-type: none">• Benvinguda• Treure les sabates i posar-se els mitjons antilliscants• Recordar les normes<ul style="list-style-type: none">○ Respectar el joc dels companys○ Tenir cura de tot el material○ Respectar el torn per fer les activitats <p>2. Fase sensoriomotriu: (20 minuts)</p> <p>Iniciem la fase sensoriomotriu amb la descàrrega mitjançant un mur de mòduls tous. Aquesta és una activitat impulsiva on l'infant centra tota la seva atenció per iniciar-se en el joc.</p> <p>Proposta 1: Equilibri</p> <p>En aquesta proposta d'activitat els infants podran experimentar la seva capacitat per mantenir la posició del</p>	<p>Espai: Aula de psicomotricitat</p> <p>Material: Bancs, capses de cartó, piscina de boles, teles, tubs de paper higiènic i d'alumini. Fitxa del que més ha agradat i menys, llapis i mitjons antilliscants</p>	<p>Grup classe</p>	<p>Les adaptacions són de tipus universal, ja que a la sala de psicomotricitat cada infant farà els racons segons les seves possibilitats.</p> <p>Fase 1: Comptem amb el/la tutor/a de l'aula i la psicomotricista per a realitzar la sessió.</p> <p>Fase 2: Depenent dels infants amb necessitats especials, deixarem fer la descàrrega al grup i a continuació tornarem a construir el mur per tal que aquest infant pugui fer la descàrrega.</p> <p>Fase 3: Donat el cas que un infant tingui problemes per expressar el que ha dibuixat, el / la psicomotricista li farà</p>
--	--	--	--------------------	--

<p>centre de gravetat dins la seva base de suport. Parlem d'un equilibri dinàmic, és a dir, en desplaçament. Dins d'aquesta proposta hi haurà dos bancs, un en la posició habitual i l'altre del revés. Els infants hauran de passar per damunt sense caure.</p> <p>Proposta 2: Postura</p> <p>Disposarem de diferents caps de cartó de diverses mides on els infants experimentaran amb el seu cos mitjançant aquestes caps. A provar d'entrar sencer, seure dins de la capsa, etc. A més, també pot afavorir el rastreig.</p> <p>Proposta 3: Joc sensoriomotriu</p> <p>Els infants disposaran d'una piscina de boles per experimentar la seva habilitat per caminar i sortir d'un lloc una mica complicat per a ells. A més també es treballa l'equilibri i la coordinació.</p> <p>Proposta 4: Construcció</p> <p>Els infants disposaran d'un racó on trobaran diferents tubs de paper higiènic i de paper d'alumini. L'objectiu és que utilitzin la imaginació per fer construccions. En aquell mateix racó, hi haurà pilotetes petites que els infants les</p>			<p>preguntes per tal que li sigui més fàcil.</p> <p>Fase 4: Tant la mestra o el mestre com la / el psicomotricista ajudaran als infants que ho necessitin a cordar-se les sabates, sempre respectant la seva autonomia.</p>
---	--	--	--

	<p>podran utilitzar perquè passin per dins dels tubs, a tall d'aqüeducte.</p> <p>3. Fase de representació (15 minuts)</p> <p>Cada infant haurà de fer un dibuix d'allò que més i que menys li ha agradat de la sessió.</p> <p>En tot moment hi haurà un tipi (joc de maternitat) a la sala per si algun infant vol relaxar-se en algun moment de la sessió</p> <p>Relaxació: Per dur a terme la relaxació, els infants estaran estirats a terra i la mestra o el mestre passarà amb una tela.</p> <p>4. Fase de comiat (10 minuts)</p> <ul style="list-style-type: none">• Treure els mitjons antilliscants i posar-se les sabates.• Acomiadar-se (Annex IV.VII)			
--	--	--	--	--

ACTIVITAT DE SÍNTESE	Act.9 Qui sóc jo? Per concloure aquesta programació farem l'activitat de <i>Qui sóc jo?</i> Els infants disposaran d'un full en blanc amb 4 puntets. Ells hauran de pensar 4 elements de la Festa del Renaixement i la mestra o el mestre els escriurà a la pissarra. Tot seguit els infants hauran de copiar les paraules al full i fer el dibuix corresponent. Per fer l'activitat una mica més dinàmica, al principi d'aquesta llegirem les paraules tots junts i les picarem amb cops de veu per saber quantes síl·labes té cadascuna. (Annex IV.VIII)	Espai: Aula. Material: Full amb les paraules, llapis i colors de fusta.	Grup classe	En tot moment es mantindrà una mirada perifèrica i s'oferirà ajuda a aquells alumnes que els hi costi l'escriptura.
-----------------------------	--	--	-------------	---

Avaluació

Observació: es durà a terme durant totes les sessions.

1. **Focalitzar la mirada:** Ens centrarem en pocs infants per avaluar-los, sense perdre la visió global de tot l'alumnat.
2. **Capturar vivències:** Quan estiguem avaluant farem fotografies on quedi constància del seu procés d'aprenentatge i del resultat.

Documentació pedagògica: es durà a terme durant totes les sessions.

3. **Interpretar i emetre judicis de valor:** Durant l'avaluació farem preguntes on es puguin veure els continguts d'aprenentatge.
4. **Prendre decisions:** Si veiem que l'aprenentatge no ha estat sent l'adequat modificarem alguns aspectes de les activitats.
5. **Compartir la informació i deixar petjades:** Les fotografies fetes es penjaran en un *Drive* compartit amb les respectives famílies o tutors legals perquè es puguin veure totes les tasques dutes a terme al llarg de tota la Unitat Didàctica.

Nom de l'alumne: _____

Data: _____

Curs: _____

Rubrica d'avaluació

ÍTEM	GENS	POC	BASTANT	MOLT	OBERVACIONS
Descobreix els diferents indrets de la Ciutat					
Compara els vestits de l'època amb la roba actual					
Desenvolupa la motricitat fina a través dels gomets					
Coordina el moviment corporal global al ritme de la música					
Posa a prova la seva capacitat de moure, tirar i agafar la bandera					
Dissenya la seva pròpia bandera amb originalitat					
Millora la relació escola-família-alumne					
Troba la parella de les targetes proposades					
Manté la postura en situacions d'equilibri i desequilibri					
Construeix diferents formes mitjançant tubs de paper higiènic i paper d'alumini					

Separa amb cops de veu les síl·labes de les paraules					
Escriu a sota de cada paraula les lletres que la formen					

Annex IV.I: Fotografies de la roba i complements de l'època del Renaixement

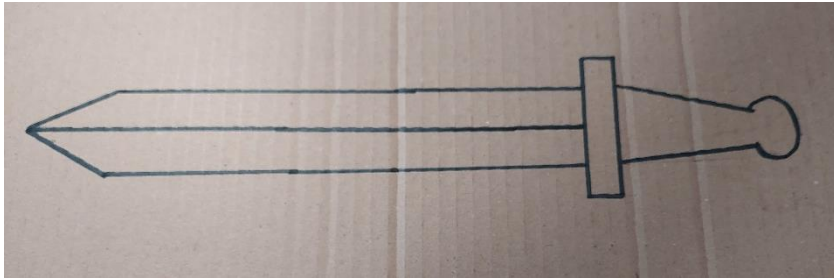

Annex IV.II: Fotografia real de l'espasa i l'escut.

Fotografies de l'espasa de cartó

1. Dibuiquem en retolador l'espasa al cartó

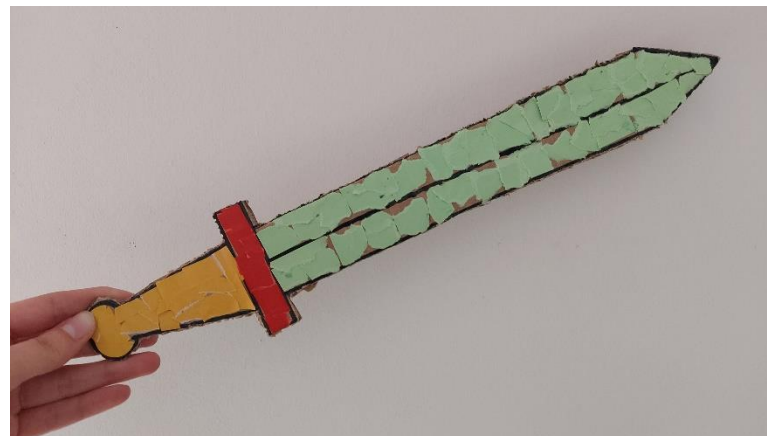
2. Triem un color de gomet i l'enganxem

3. Decorem tota l'espasa en gomets i cartolina

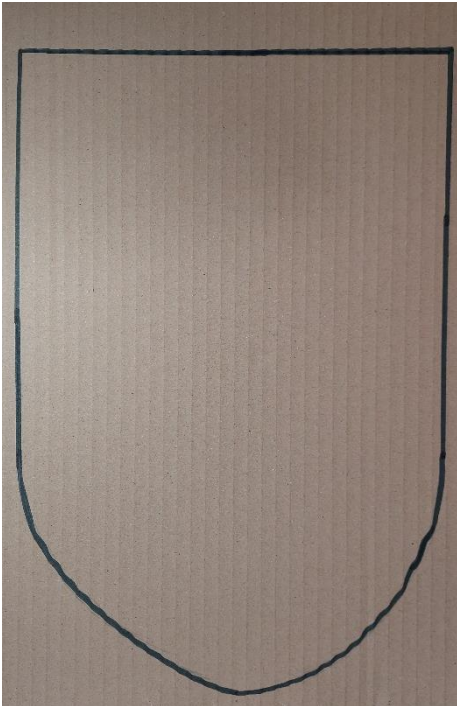
4. Punxem l'espasa per la línia

5. Espasa acabada

Fotografies de l'escut de cartó

1. Dibuixem la base de l'escut

2. Escrivim les lletres

3. Dibuixem la creu de Sant Jordi

4. Enganxem les boletes vermelles

5. Enganxem les boletes blanques

6. Enganxem les lletres de Tortosa en boletes negres

Annex IV.III: Fotografia dels diferents tambors

Tambor de corda curt

Tambor redoblant

Conjunt de tambors

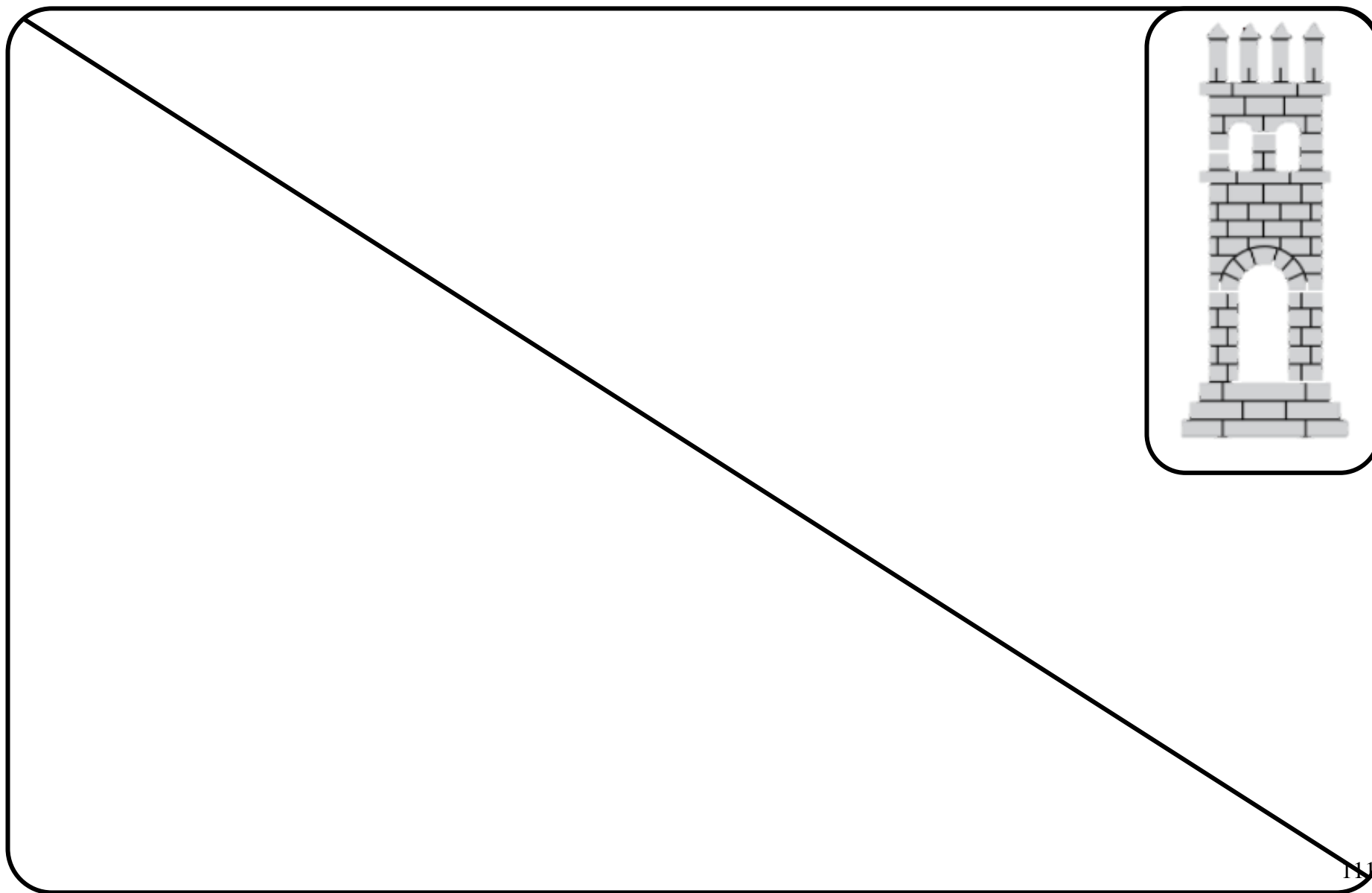

Annex IV.IV: Fotografies de les banderes i banderetes petites dels Abanderats de la Ciutat de Tortosa

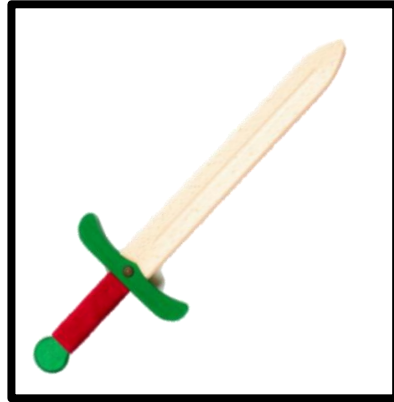
Annex IV.V: Plantilla de la bandera

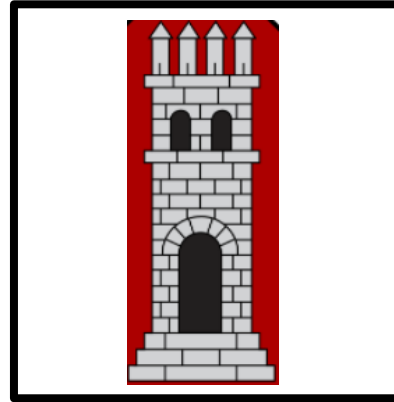
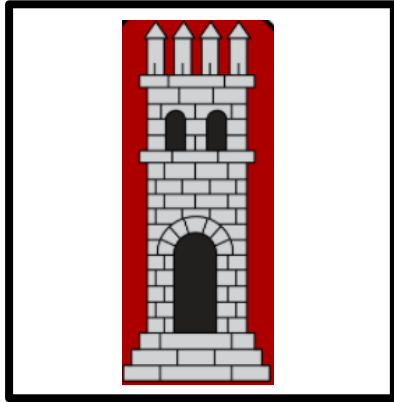

Annex IV.VI: Plantilles de l'activitat *memory*

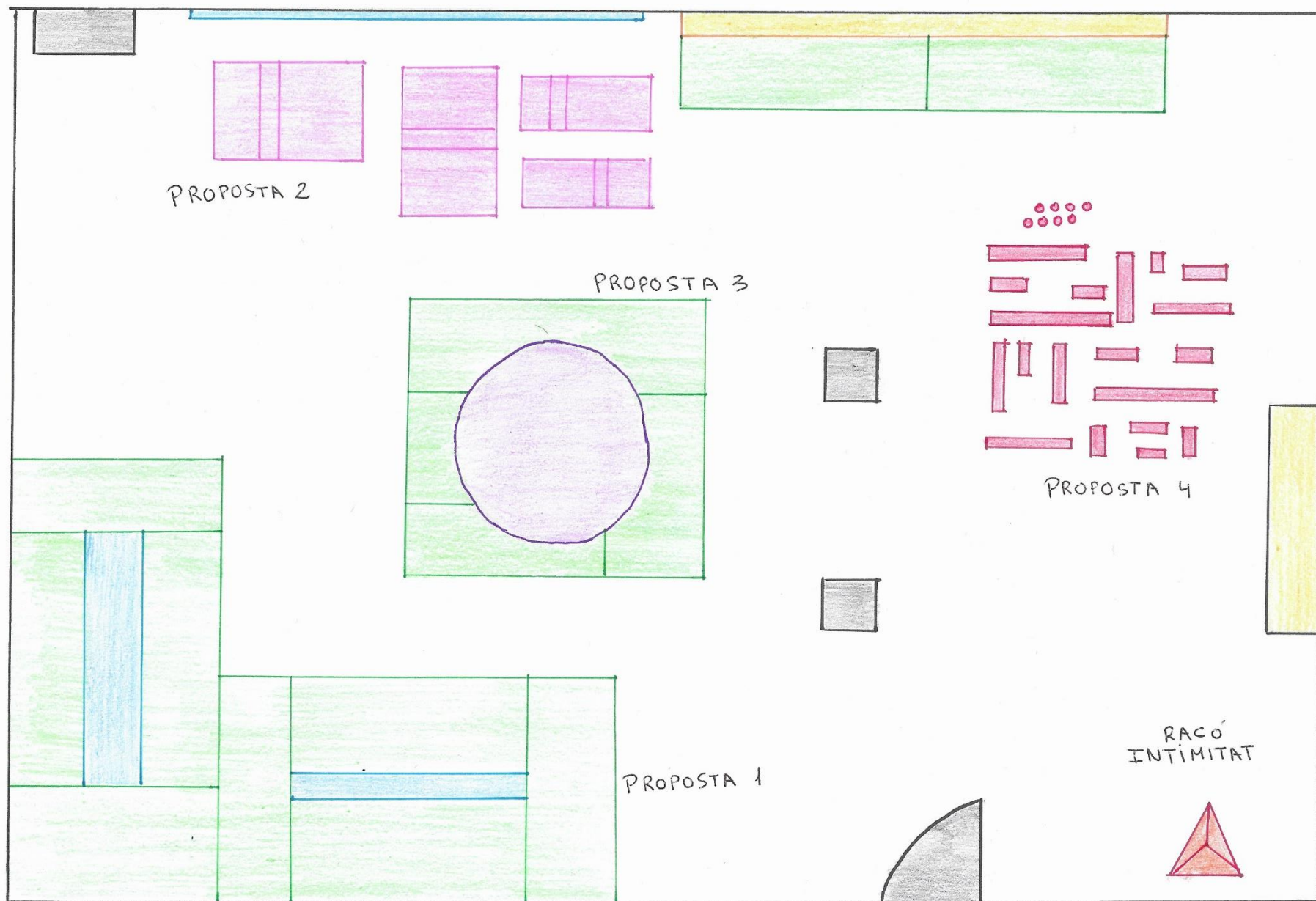

Annex IV.VII: Sessió de psicomotricitat

Fase 3: Representació

NOM: _____

CLASSE: _____

EL QUE MÉS M'HA AGRADAT

EL QUE MENYS M'HA AGRADAT

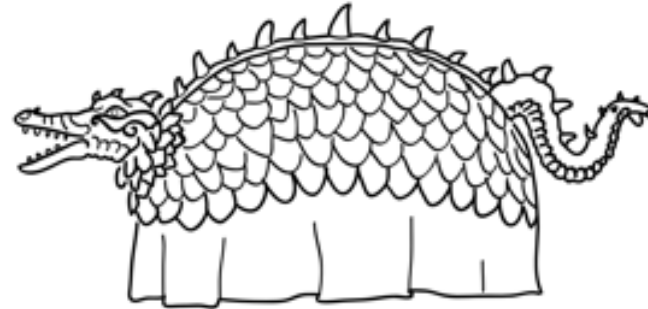
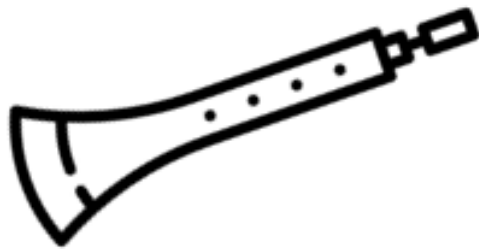

Annex IV.VIII: Qui sóc jo?

QUI SÓC JO?

•

D	O	L	Ç	A	I	N	A

C	U	C	A	F	E	R	A

QUI SÓC JO?

B	A	N	D	E	R	A

E	S	P	E	C	T	A	C	L	E

5.5 Annex V: Unitat de programació didàctica P5

Cicle	Infantil	Nivell	P5	Títol	La Festa del Renaixement
Justificació					
<p>La meva programació didàctica es realitzarà al tercer trimestre, concretament final de maig – principis de juny, en plena primavera. Aquesta es basa en el reconeixement de la Festa del Renaixement i en descobrir indrets de la ciutat on es duen a terme espectacles renaixentistes. A més de viure la cultura i les tradicions tortosines, els infants també podran gaudir i comparar la Tortosa del segle XVI en la Tortosa actual. Les activitats plantejades per aquesta programació han estat diverses, englobant així, una petita mostra de tot el conjunt de la Festa del Renaixement. Tenint sempre en compte les tres àrees de coneixement i d'experiència per tal d'afavorir el desenvolupament integral de cada infant.</p>					
Temporització					
<p>Aquesta programació té una previsió de dues - tres setmanes, partint de la idea que es treballarà durant 8 sessions. La primera sessió està pensada per treballar l'activitat inicial. Les sis sessions següents estan constituïdes per les activitats de desenvolupament, on s'elaborarà tot el conjunt de propostes que conformen la programació. Per últim, la vuitena sessió serà l'activitat de síntesi on farem un recull de tot el treballat.</p> <p>La primera sessió té una durada de tot un matí, ja que anirem d'excursió. Les altres sessions tenen una durada d'una hora aproximadament, tot i que aquesta variarà segons l'horari estipulat de l'aula. Les sessions es faran tant amb el grup-classe com en mig grup, depenent de l'activitat i de l'adaptació horària.</p>					

Objectius d'aprenentatge	Capacitats								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Descobrir els diferents indrets de la Ciutat						X		X	X
2. Coordinar el moviment corporal global al ritme de la música	X	X			X				
3. Posar a prova la seva capacitat de moure, tirar i agafar la bandera	X	X					X		
4. Dissenyar la seva pròpia maraca amb originalitat			X			X		X	
5. Seleccionar els diferents atributs per formar les series proposades				X					X
6. Realitzar el traç d'una manera suau i contínua en fragments rectes i corbs	X							X	
7. Superar el circuit d'obstacles amb més o menys facilitat	X	X					X		
8. Experimentar el salt a favor de la gravetat.	X		X				X		
9. Transformar la utilitat de les teles en el joc				X		X			X
10. Combinar la precisió amb els continguts matemàtics.	X			X					
11. Aplicar el vocabulari après fent frases de la vida quotidiana					X		X		

Continguts d'aprenentatge		
Descoberta d'un mateix i dels altres	Descoberta de l'entorn	Comunicació i llenguatge
<p><i>Autoconeixement i gestió de les emocions</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Exploració i reconeixement de les pròpies possibilitats a través del cos: expressives i motrius. <p><i>Joc i moviment</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Domini progressiu de les habilitats motriu bàsiques: coordinació, to muscular, postures i equilibri.✓ Creixement personal en el desenvolupament de diversos jocs: de maternitat, sensoriomotors, simbòlics. <p><i>Autonomia personal i relacional</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Exercitació progressiva d'hàbits que afavoreixen la relació amb els altres: atenció, escolta, diàleg i respecte.✓ Participació en la cura i manteniment dels objectes i espais col·lectius.	<p><i>Exploració de l'entorn</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Observació i identificació de l'entorn social: el carrer, el barri i la ciutat.✓ Identificació de festes i tradicions, històries i llegendes de Tortosa. Interès per participar en activitats socials i culturals.✓ Respecte pels elements de l'entorn natural i conservació del medi. <p><i>Raonament i representació</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Identificació de sèries i predicció de la seva continuïtat.✓ Identificació d'alguns canvis en la vida quotidiana i els costums.	<p><i>Observar, escoltar i experimentar</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Participació i escolta activa en situacions habituals de comunicació, contextos de joc i activitats culturals.✓ Curiositat, interès i gaudir davant les creacions musicals, visuals, plàstiques i obres escèniques,✓ Exercitació de destreses manuals: retallar i resseguir adquirint coordinació oculomanejadora. <p><i>Parlar, expressar i comunicar</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Interès per compartir interpretacions provocades per les produccions artístiques: musicals i teatrals. <p><i>Interpretar, representar i crear</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Interpretacions de cançons i danses tradicionals catalanes, concretament tortosines.

Seqüència didàctica

Activitat inicial:

1. Visita al Centre d'interpretació del Renaixement

Activitats de desenvolupament:

2. Xalem fent música
3. A volar!
4. Quines van després
5. Ressegueix-me
6. Ens preparem per al torneig
7. No som nosaltres

Activitat de síntesi:

8. L'abecedari

	Activitats	Espai i materials	Grups	ATT DIV
ACTIVITAT INICIAL	<p>Act.1 Visita al Centre d'interpretació del Renaixement</p> <p>Per iniciar aquesta programació sobre la Festa del Renaixement farem una excursió al Centre d'Interpretació del Renaixement, situat dins de l'Església de Sant Domènec que forma part dels tres Reials Col·legis.</p> <p>Els infants rebran una visita guiada adaptada per a ells per tot el museu on hi ha exposat vestits de l'època, fotografies de la Tortosa del segle XVI i de la d'ara, vídeos, escrits i tot un llegat històric que el període del Renaixement va deixar a la nostra Ciutat. També se'ls hi farà algunes preguntes prèvies per comprovar si recorden alguna cosa dels anys anterior i per saber si els infants han participat a la Festa en algun moment de la seva vida. A aquest museu, hi ha una mostra permanent on l'exposició repassa els elements patrimonials i culturals tortosins de l'època. Per finalitzar l'excursió farem la dinàmica de grup que tindran preparada els mateixos que ens hauran fet la visita guiada.</p>	<p>Espai: Centre d'interpretació del Renaixement (Església de Sant Domènec) Rastre - Tortosa</p> <p>Material: La motxilla de l'excursió</p>	Grup classe	Acceptar els diferents ritmes d'aprenentatge i realitzar preguntes adients per a cada infant per tal de saber si han pogut seguir la visita i si els ha agradat l'excursió.

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT	<p>Act.2 Xalem fent música</p> <p>Dins de la sessió de música, els infants cantaran i interpretaran una cançó relacionada amb la Festa del Renaixement. Aquesta cançó és molt coneguda pels tortosins i tortosines, ja que es pròpia un espectacle molt conegut durant la Festa com és el de <i>La Taverna di Enrico</i>. A més, també podran veure i tocar amb les seves pròpies mans el tambor de corda llarga, el bombo i les maraques, dos instruments que sonen en aquesta cançó. L'activitat de música es dividirà en dues sessions:</p> <p>Sessió 2.1: Inicialment per relaxar-nos escoltarem la cançó <i>Tat!</i> de la Dàmaris Gelabert. És una cançó molt tranquil·la que ajuda als infants a situar-se dins de la sessió de música. Preferiblement, aquesta cançó serà escoltada abans d'iniciar totes les sessions.</p> <p>Seguidament, escoltarem i començarem a cantar la cançó <i>La Taverna di Enrico</i>, una cançó que dona nom a l'espectacle més conegut de la Festa del Renaixement de Tortosa dut a terme pel grup tortosí Quico el Célio, el Noi</p>	<p>Sessió 2.1:</p> <p>Espai: Aula / Aula de música</p> <p>Material: Cançó: <i>Tat!</i> https://www.youtube.com/watch?v=soCcuM6zSkg&ab_channel=D%C3%A0marisGelabert</p> <p>Cançó <i>La Taverna di Enrico</i> https://www.youtube.com/watch?v=teLy6dVmyaE</p> <p>Cançó <i>Massatges</i> https://www.youtube.com/watch?v=2RaUhbr7Jms</p>	Grup classe	<p>Sessió 2.1:</p> <p>Ens situarem al costat de l'infant que necessiti més atenció per realitzar la interpretació de la cançó i per a que ens vegi més la boca quan cantem. D'aquesta manera el nen o la nena veurà els moviments de més prop i podrà fer-los amb més facilitat.</p>
--------------------------------------	---	--	-------------	---

<p>i el Mut de Ferreries. És una cançó que conté cinc estrofes i cinc tornades que els infants aniran aprenent a poc a poc. Després els infants se situaran en rotllana i podran veure i tocar el tambor de corda llarga, el bombo i les maraques. L'última cançó que escoltaran serà <i>Massatges</i> de la Dàmaris Gelabert, una cançó que serveix per finalitzar la sessió i fer-se massatges per parelles. Preferiblement, aquesta cançó també s'escoltarà al final de cada sessió de música per tornar a la calma després de l'activitat principal.</p> <p>Sessió 2.2: Per començar la classe de música, els infants escoltaran la cançó <i>Tat!</i> de la Dàmaris Gelabert. És una cançó molt tranquil·la que ajuda als infants a situar-se dins de la sessió de música. Preferiblement, aquesta cançó serà escoltada abans d'iniciar totes les sessions.</p> <p>Tot seguit els infants faran la seva maraca utilitzant una ampolla petita de plàstic i pedretes que hauran agafat del pati prèviament. Després de posar les pedretes dins i de</p>	<p>Sessió 2.2:</p> <p>Espai: Aula / Aula de música</p> <p>Material: Pedretes del pati, ampolla d'aigua buida, silicona calenta, gomets, retoladors, colors de fusta, adhesius pegament i purpurina de colors.</p> <p>Cançó: <i>Tat!</i></p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=soCcuM6zSkg&ab_channel=D%C3%A0marisGelabert</p>	<p>Sessió 2.2:</p> <p>Durant tota l'activitat es mantindrà una mirada perifèrica a tots els infants, ja que ells sols podran anar elaborant l'ampolla. No obstant això, s'oferirà ajuda a aquells nens i nenes que ho demanin. Com que és una activitat molt lliure a l'hora de fer la decoració, totes les propostes seran bones i benvingudes.</p> <p>En el moment d'escoltar la cançó i fer sonar les maraques a la tornada d'aquesta, ens situarem en rotllana perquè els nens i les nenes es puguin veure entre ells i que els hi resulti més fàcil saber quan han de sagnar-la i quan han de parar.</p>
--	---	--

	<p>tancar el tap de l'ampolla amb silicona calenta, els infants la podran decorar.</p> <p>Després, els infants tornaran a escoltar la cançó <i>de La Taverna di Enrico</i> i faran sonar les maraques quan soni la tornada.</p> <p>L'última cançó que escoltaran serà <i>Massatges</i> de la Dàmaris Gelabert, una cançó que serveix per finalitzar la sessió i fer-se massatges per parelles. Preferiblement, aquesta cançó també s'escoltarà al final de cada sessió de música per tornar a la calma després de l'activitat principal. (Annex V.I)</p>	<p>Cançó <i>La Taverna di Enrico</i> https://www.youtube.com/watch?v=teLy6dVmyaE</p> <p>Cançó <i>Massatges</i> https://www.youtube.com/watch?v=2RaUhbr7Jms</p>		
--	--	--	--	--

	<p>Act.3 A volar!</p> <p>Per endinsar-nos en el món de la psicomotricitat, en aquesta activitat ens visitaran, al pati de l'escola, els Abanderats de la Ciutat de Tortosa. En primer lloc, els abanderats faran alguns números per impressionar als més petits del centre. Seguidament, els infants podran disposar d'unes banderetes petites, fetes amb pals de fusta i proporcionades pels abanderats, per imitar els moviments més senzills i desfilar pel pati de l'escola a ritme dels tambors. A més, també podrem comprovar si recorden alguna cosa dels abanderats de l'any anterior. (Annex V.II)</p>	<p>Espai: Al pati de l'escola</p> <p>Material: Banderes petites proporcionades pels Abanderats de la Ciutat</p>	<p>Grup classe</p>	<p>S'observarà en tot moment a tot l'alumnat i se'ls incentivarà amb un reforç positiu, només quan ells ens ho demanen, sobre els seus moviments.</p> <p>S'acompanyarà a aquell infant que tingui més dificultats en la motricitat grossa.</p>
	<p>Act.4 Quines van després?</p> <p>Per endinsar-nos en el món matemàtic els infants disposaran d'uns fulls plastificats amb una graella on hi haurà una sèrie dibuixada. Per parelles o grups de tres tindran unes fitxes plastificades en els mateixos dibuixos i hauran de seguir la sèrie proposada. A més, també podran proposar ells mateixos les sèries a seguir un cop hagin completat les graelles proposades. (Annex V.III)</p>	<p>Espai: Aula.</p> <p>Material: Graella de la sèrie i les fitxes</p>	<p>Mig grup</p>	<p>La sèrie proposada serà de tres atributs, que és el que marca el currículum a P5, això no obstant, hi haurà series de quatre atributs per aquells infants que vulguin provar sèries més difícils. En tot moment es donarà suport als infants que ho demanin.</p>

	<p>Act.5 Ressegueix-me</p> <p>Els infants tindran una plantilla d'una cucafera, d'un casc de cavaller/a, d'un castell de la ciutat de Tortosa o d'un tambor. Aquests dibuixos estaran una mica difuminats perquè els infants hagin de concentrar-se molt i resseguir les línies amb precisió. Primerament, ho faran amb llapis, i després ho repassaran amb retolador. Un cop acabat, hauran d'escriure amb lletra de pal i lletra lligada el nom del dibuix i al darrere escriure frases relacionades amb el dibuix. (Annex V.IV)</p>	<p>Espai: Aula.</p> <p>Material: Llapis, colors de fusta i retoladors</p>	<p>Grup classe</p>	<p>Acceptar els diferents ritmes d'aprenentatge i de treball de tots els alumnes i proporcionar alguna tasca complementaria per als qui acabin més ràpid. Per exemple fer frases més complexes i escriure-les en lletra lligada.</p>
	<p>Act.6 Ens preparem per al torneig</p> <p>Dins de la sessió de psicomotricitat, els infants disposaran de 4 propostes diferents</p> <p>La sessió es dividirà en 4 fases:</p> <p>1. Fase d'acollida (10 minuts)</p> <ul style="list-style-type: none">• Benvinguda• Treure les sabates i posar-se els mitjons antilliscants• Recordar les normes<ul style="list-style-type: none">○ Respectar el joc dels companys○ Tenir cura de tot el material	<p>Espai: Aula de psicomotricitat</p> <p>Material: cercles, mòduls tous, matalassos, escala, banc, espatlles, teles de diferents colors i textures, caps de cartó, saquets, tipi, pilotes i mitjons antilliscants.</p>	<p>Grup classe</p>	<p>Les adaptacions són de tipus universal, ja que a la sala de psicomotricitat cada infant farà els racons segons les seves possibilitats.</p> <p>Fase 1: Comptem amb el tutor/a de l'aula i el / la psicomotricista per a realitzar la sessió.</p> <p>Fase 2: Depèn dels infants amb necessitats especials, deixarem fer la descàrrega al grup i a</p>

	<p>○ Respectar el torn per fer les activitats</p> <p>2. Fase sensoriomotriu: (20 minuts)</p> <p>Iniciem la fase sensoriomotriu amb la descàrrega mitjançant un mur de mòduls tous. Aquesta és una activitat impulsiva on l'infant centra tota la seva atenció per iniciar-se en el joc.</p> <p>Proposta 1: Joc sensoriomotriu</p> <p>En aquesta proposta d'activitat els infants tindran un circuit d'obstacles que hauran de superar. Tot i que el circuit estarà pensat perquè comencin des del principi, els infants podran fer-ho al revés sempre que no hi hagi cap nen/a fent el circuit en aquell moment.</p> <p>Proposta 2: Salt</p> <p>Per treballar el salt a favor de la gravetat, proposarem l'estructura del vaixell. Aquesta estructura està formada per una escala que es posa en paral·lel a una espatllera i entre aquestes dues es fixa un banc de fusta. Hem de dir que sota d'aquesta estructura hi haurà matalassos gruixuts. Aquí els infants hauran de saltar com més els vingui de gust.</p>			<p>continuació tornarem a construir el mur per tal que aquest infant pugui fer la descàrrega.</p> <p>Fase 3: Donat el cas que un infant tingui problemes per expressar el que ha dibuixat, la / el psicomotricista li farà preguntes per tal que li sigui més fàcil</p> <p>Fase 4: Tant la mestra o el mestre com la / el psicomotricista ajudaran als infants que ho necessitin a cordar-se les sabates, sempre respectant la seva autonomia.</p>
--	---	--	--	--

	<p>Proposta 3: Joc simbòlic</p> <p>Els infants tindran un cofre ple de teles. Aquest es podran utilitzar-les per disfressar-se o fer el que els vingui de gust. Fins i tot les poden portar posades durant tota la sessió de psicomotricitat. Aquest racó estarà posat al costat del mirall perquè els infants es puguin veure mentre se la posen i puguin prendre consciència del seu cos.</p> <p>Proposta 4: Joc de precisió</p> <p>Hi haurà una capsa de cartó prou alta amb tres forats a una de les parets i els infants des d'una distància determinada, hauran d'encertar dins del forat els saquets. Cada forat tindrà un color i cada color simbolitzarà una puntuació. Quan hagin tirat els tres saquets se sumaran els punts.</p> <p>En tot moment hi haurà un tipi (joc de maternitat) a la sala per si algun infant vol relaxar-se en algun moment de la sessió</p> <p>Relaxació: Per dur a terme la relaxació, els infants s'estiraran a terra i per parelles es faran un massatge amb una pilota.</p>			
--	---	--	--	--

	<p>3. Fase de representació (15 minuts) Cada infant haurà d'anar a l'espai que més li ha agradat i fer una explicació del perquè l'ha escollit.</p> <p>4. Fase de comiat (10 minuts)</p> <ul style="list-style-type: none">• Treure els mitjons antilliscants i posar-se les sabates.• Acomiadar-se <p>(Annex V.V)</p>			
	<p>Act.7 No som nosaltres</p> <p>Es dividirà la classe en quatre o cinc grups i cada infant disposarà d'una titella. Les titelles poden ser pròpies de la festa del Renaixement o no. Cada grup haurà de pensar una història amb les seves titelles i després l'haurà de representar davant dels seus/es companys/es de classe.</p> <p>(Annex V.VI)</p>	<p>Espai: Aula. Material: Titelles</p>	<p>Grup classe</p>	<p>Després de fer la representació, la mestra o el mestre farà les preguntes adients a cada membre del grup sabent les seves possibilitats de resposta.</p>

ACTIVITAT DE SÍNTESE	Act.8 L'abecedari Per concloure aquesta programació farem l'activitat de l'abecedari. Cada infant tindrà un full amb l'abecedari on a cada lletra hi haurà una paraula que comenci amb aquesta lletra i el seu respectiu dibuix. Els infants hauran de llegir les paraules en veu alta i escriure al darrere paraules i frases. Totes les paraules estaran relacionades en la Festa del Renaixement de Tortosa per recordar el vocabulari treballat durant tots aquests dies. (Annex V.VII)	Espai: Aula. Material: Full amb l'abecedari i llapis	Grup classe	L'infant podrà triar entre escriure al darrere del full les paraules i l'article proposades a la pissarra o escriure frases inventades amb qualsevol paraula de l'abecedari. La mestra o el mestre sempre potenciarà i incentivarà a l'infant que escrigui tot el que pugui per fomentar així la lectoescriptura.
-----------------------------	---	---	-------------	---

Avaluació

Observació: es durà a terme durant totes les sessions.

6. **Focalitzar la mirada:** Ens centrarem en pocs infants per avaluar-los, sense perdre la visió global de tot l'alumnat.
7. **Capturar vivències:** Quan estiguem avaluant farem fotografies on quedi constància del seu procés d'aprenentatge i del resultat.

Documentació pedagògica: es durà a terme durant totes les sessions.

8. **Interpretar i emetre judicis de valor:** Durant l'avaluació farem preguntes on es puguin veure els continguts d'aprenentatge.
9. **Prendre decisions:** Si veiem que l'aprenentatge no ha estat sent l'adequat modificarem alguns aspectes de les activitats.
10. **Compartir la informació i deixar petjades:** Les fotografies fetes es penjaran en un *Drive* compartit amb les respectives famílies o tutors legals perquè es puguin veure totes les tasques dutes a terme al llarg de tota la Unitat Didàctica.

Nom de l'alumne: _____ Data: _____ Curs: _____

Rubrica d'avaluació

ÍTEM	GENS	POC	BASTANT	MOLT	OBERVACIONS
Descobreix els diferents indrets de la Ciutat					
Coordina el moviment corporal global al ritme de la música					
Posa a prova la seva capacitat de moure, tirar i agafar la bandera					
Dissenya la seva pròpia maraca amb originalitat					
Selecciona els diferents atributs per formar les series proposades					
Realitza el traç d'una manera suau i continua en fragments rectes i corbs					
Supera el circuit d'obstacles amb més o menys facilitat					
Experimenta el salt a favor de la gravetat.					
Transforma la utilitat de les teles en el joc					
Combina la precisió amb els continguts matemàtics.					
Aplica el vocabulari après fent frases de la vida quotidiana					

Annex V.I: Fotografies dels diferents tambors i de les maraques

Tambor de corda llarga

Bombo

Maraques

Procés de creació de les maraques

1. Agafem pedres del nostre pati

2. Les introduïm dins de les ampolles

3. Decorem les ampolles

4. Llestes per tocar

Annex V.II: Fotografies de les banderes i banderetes petites dels Abanderats de la Ciutat de Tortosa

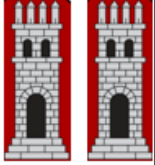

Annex V.III: Plantilles Quines van després?
SEGUEIX LA SÈRIE

SÈGUEIX LA SÈRIE

SEGUEIX LA SÈRIE

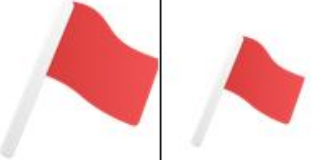

SEGUEIX LA SÈRIE

SEGUEIX LA SÈRIE

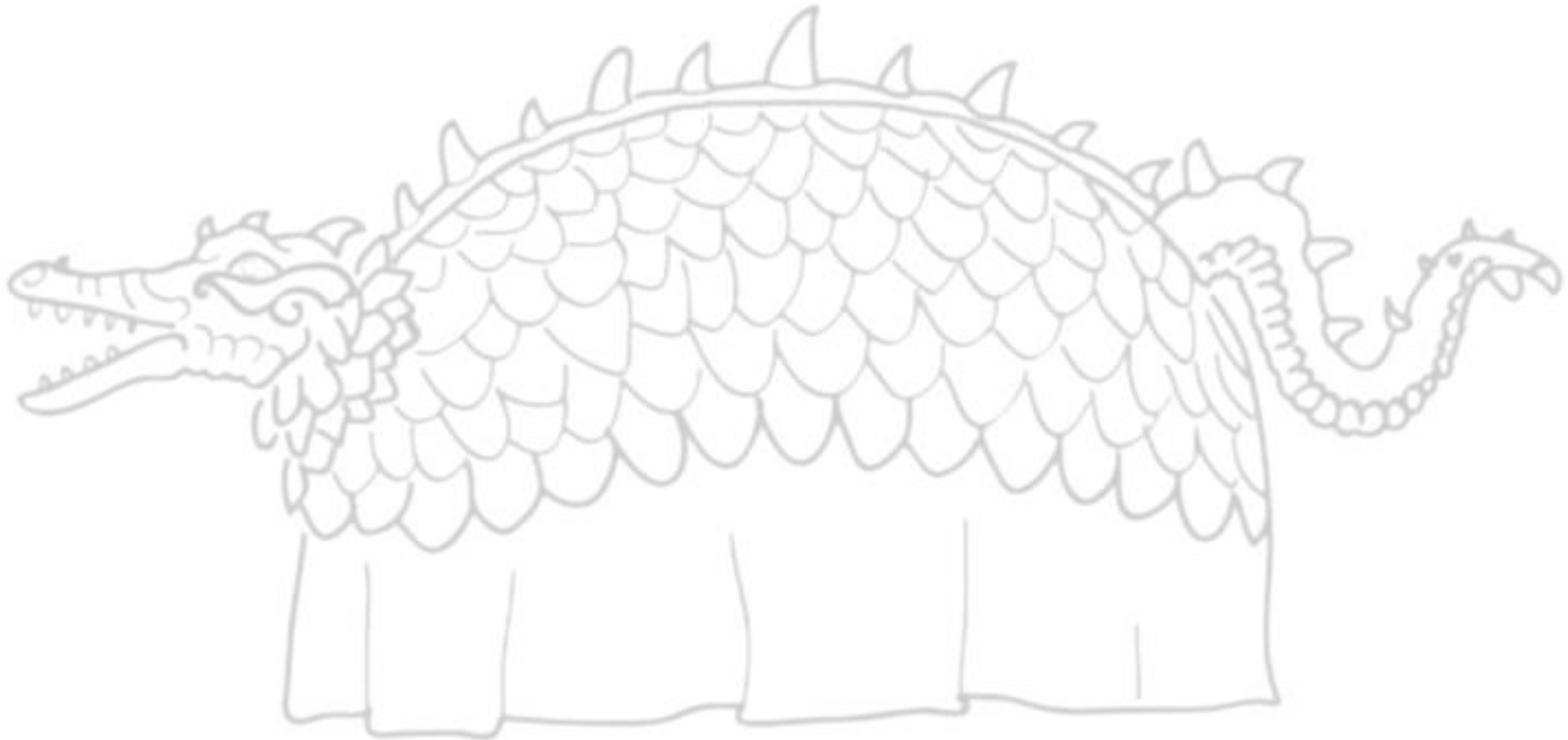
Annex V.IV: Plantilles ressegueix-me

RESSEGUEIX-ME

RESSEGUEIX-ME

RESSEGUEIX-ME

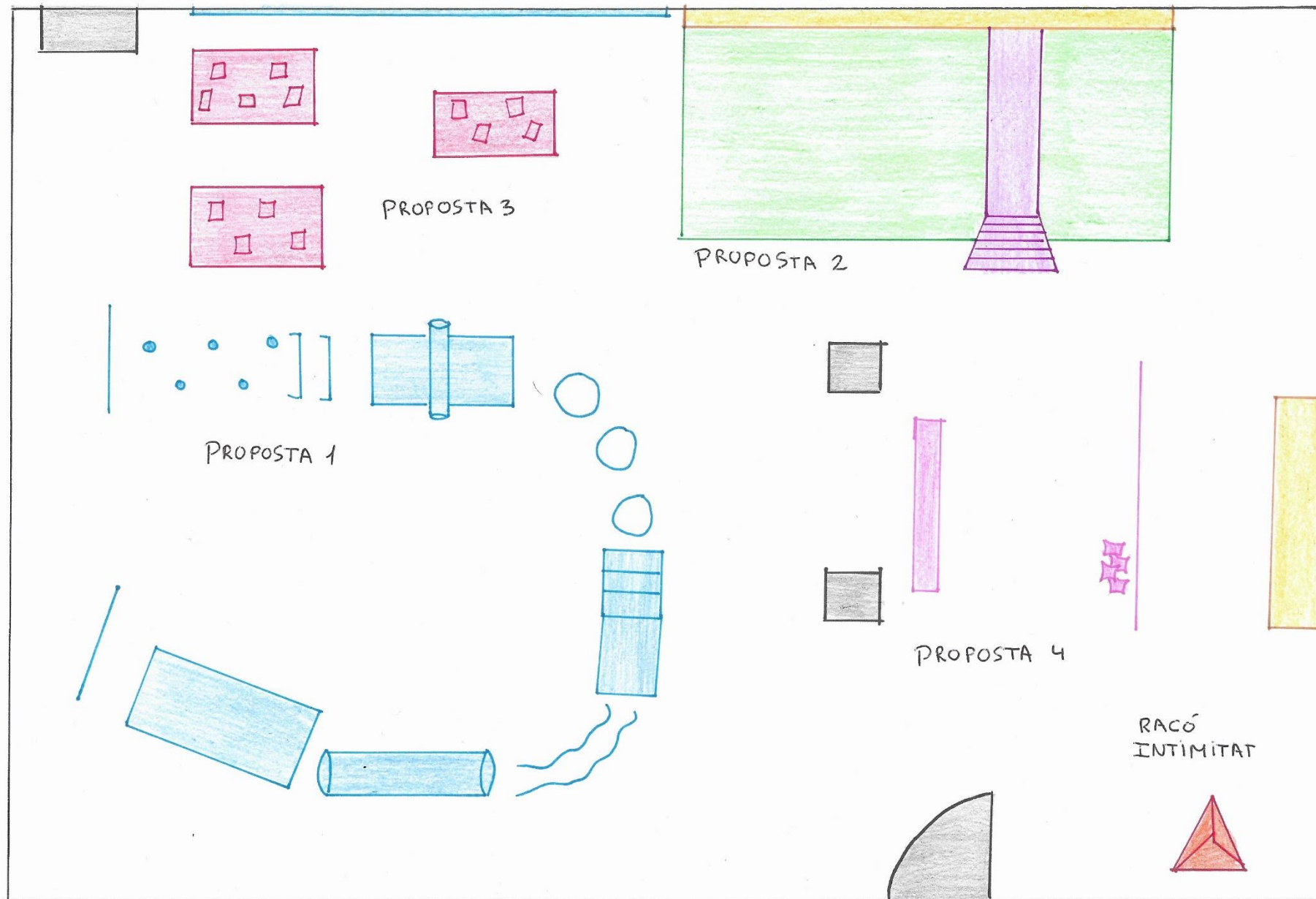

RESSEGUEIX-ME

Annex V.V: Sessió de psicomotricitat

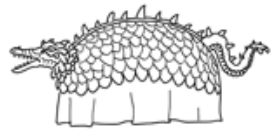

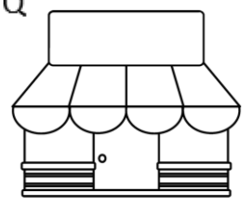
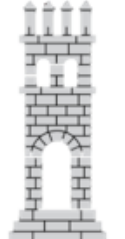

Annex V.VI: Fotografia de les titelles del Renaixement

Annex V.VII: Plantilla l'abecedari

ABECEDARI DE LA FESTA DEL RENAIXEMENT DE TORTOSA

A ACTUACIONS	B BANDERA	C CUCAFERA	D DOLÇAINA	E ESPASA I ESCUT	F FLORS	G GEGANTS
H HEROI/NA	I INFANTS	J JOGALRS	K	L LLAÜT	M MURALLA	N NOBLES
O OLORS	P PANDERETA	Q QUEVIURES	R RENAIXEMENT	S XVI SEGLE SETZE	T TAMBOR	U D'UTRECHT, ADRIÀ
V VÈSTITS	W	X	Y YO - YO	Z ZORAIDA		